

Dr. Marczell Mihály:

PÜNKÖSD

II. rész: PÜNKÖSD UTÁNI VI. VASÁRNAP

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

58. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó.....	6
A/ rész: az ünnep jellegét érintő beszédek	6
a) alcsoport: A Szentlélek dogmatikus jelentőségének rövid összefoglalása	6
1. beszéd: A harmadik isteni Személy	6
2. beszéd: A Vigasztaló.....	6
3. beszéd: A kegyelem forrása.....	7
b) alcsoport: A hatalmas Isten osztó munkájáról	7
1. beszéd: Lelket adott nekünk az Isten.....	7
2. beszéd: Védelmet ad a léleknek.....	8
3. beszéd: Bűnbocsánatot ad az elesettnek.....	8
4. beszéd: Égi otthonnal kecsegteti az élet zarándokát	9
c) alcsoport: A hatalmas Isten kölcsöneiről	9
1. beszéd: Szellemisségünk kincsét.....	9
2. beszéd: Az égi kegyelem kincsét	10
3. beszéd: A szeretet örök birtoklásának kegyelmét	10
d) alcsoport: Az otthont kereső életzarándokról	11
1. beszéd: A családi fészek varázsa	11
2. beszéd: A sírgödör-e az utolsó fészünk?	11
3. beszéd: Isten országa az ember örök fészke	11
e) alcsoport: Ki tárja fel az örök kapukat?.....	12
1. beszéd: Önmagunk.....	12
2. beszéd: Az isteni kegyelemmel telített ember előtt.....	12
3. beszéd: Az isteni kegyelemmel dolgozók.....	13
4. beszéd: Az isteni kegyelemtől újjászülettek előtt.....	13
1. beszéd: A toll	13
2. beszéd: A szó.....	14
3. beszéd: A példa.....	14
B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeiből levont beszédek.....	14
1. (Introitus) beszéd: Tárd lelkedet ég felé – ember!	14
2. (Introitus) beszéd: A szent hegy uralkodója az Úr.....	15
1. (Graduale) beszéd: Embervoltunk igaz segítője az Isten.....	16
2. (Graduale) beszéd: Mert színe elé emelkedik az alázkodó ember	16
1. (Offertorium) beszéd: Van-e kívüled úr, Uram?.....	17
2. (Offertorium) beszéd: Kicsoda az igaz Isten hűségese?.....	17
1. (Secreta) beszéd: Áldozatainkat dicsőséges jószágodból kínáljuk	18
1. (Communio) beszéd: Ízleljétek az Urat.....	18
2. (Communio) beszéd: Kik járnak az élet ligetét?.....	19
1. (Postcommunio) beszéd: Az Isten tiszteletünk lelki segítségünk	19
B/ rész – b/ csoportja: a napi Evangéliumra épített beszédek	20
Különálló beszédek	20
a) alcsoport: A csodás kenyérszaporítás tényének részletei.....	20
1. beszéd: A kenyerek csodája.....	20
2. beszéd: A vendégek ezrei	21
3. beszéd: A kielégülők	21
3/a: (változat) beszéd: Misericor super turbam.....	22
5. beszéd: Kérhető-e a csodás kenyérszaporítás?	23
6. beszéd: Az életben megisméltlődő csoda	23
7. beszéd: Milyen kenyér után áhítunk?	24
8. beszéd: A csodatevő emberi hang.....	24
b) alcsoport: Egyéni meglátás és a gyakorlati életre átértékelhető megvilágítás	25
1. beszéd: A búzaszem csodája.....	25

2. beszéd: A részvét ereje.....	26
2/a (változat) beszéd: A mindig résztvevő Mester.....	26
3. beszéd: A Mester lábainál	27
4. beszéd: Az emberi élet központja	27
5. beszéd: Az erőt sugárzó.....	28
6. beszéd: A mindenkinek kenyeret törő.....	29
7. beszéd: A néma Mester	29
8. beszéd: Az Úr közelében lévők.....	30
9. beszéd: Az Úr közvetlen közelében élők.....	30
10. beszéd: „Sajnálom a népet”	30
c) alcsoport: A Mester szeretetéről, az emberek asztaligényéről és az eledel minőségéről.....	31
1. beszéd: A „báránykának füvet adó égi Atya”	31
2. beszéd: A lélekbe látó szem.....	31
3. beszéd: A résztvevő szeretet	32
4. beszéd: Éhező szájak – learatott mezők	32
5. beszéd: Az éhező ember	32
6. beszéd: Az irgalmas szamaritánus	32
7. beszéd: A „letelepültek”	32
8. beszéd: Az éhezők étterme	33
9. beszéd: A „szerény eledel”	33
10. beszéd: Az asztalhoz gyülekezők szokása	33
11. beszéd: Mit adhat nekünk a Mester?	33
12. beszéd: A krisztusi kéz érintése	33
13. beszéd: Az áldásra emelt kéz	34
d) alcsoport: Kiké az Úr és kik veszik kiáradó kegyelmét?	34
1. beszéd: Kiké az Úr?	34
2. beszéd: Az útszéli elesetteké	34
3. beszéd: A messziről jöttéké	35
4. beszéd: A kételkedőké	35
5. beszéd: A lélek Kenyerének erejét vevőké	35
Beszédláncok és sorozatok	36
I. sorozat: „Quis?”	36
1. beszéd: Az éhes száj.....	36
2. beszéd: A dolgozó kéz.....	36
3. beszéd: A terítő lélek.....	36
II. sorozat: „Quid?”	37
1. beszéd: Az asztal.....	37
2. beszéd: A teríték	37
3. beszéd: A kenyér és a hal	37
III. sorozat: „Ubi?”	37
1. beszéd: Az Úr nagy házában.....	37
2. beszéd: Az Úr kicsi házában.....	37
3. beszéd: Az egyes lélek szentélyében.....	37
IV. sorozat: „Quibus auxiliis”	38
1. beszéd: Az emberek szeretetéből indulva.....	38
2. beszéd: Istenember részvététől áthatva	38
3. beszéd: Az ég Urának kegyelmével telítve.....	38
V. sorozat: „Cur?”	38
1. beszéd: A földi erősödésért.....	38
2. beszéd: Az égiekért való figyelmeztetésért	38
3. beszéd: Isten jelenlétére való hivatkozással.....	38
VI. sorozat:	38
1. beszéd: Emberi erővel	39
2. beszéd: Ember részéről – hittel.....	39
3. beszéd: Isten részéről – égi kegyellemmel	39

VII. sorozat: „Quando?”	39
1. beszéd: Mikor nagy igény az Ég leereszkedése?	39
2. beszéd: Amikor teljesen lehetetlen az emberi erők segítése	39
3. beszéd: Amikor lélekemelkedést szolgál az Isten leereszkedése	39
„Misztikus átépítés”	39
1. beszéd: Asztal – a föld	40
2. beszéd: Asztal – az oltár	40
3. beszéd: Asztal – az „örök otthon”	40
„Táplálkozás”	40
1. beszéd: Eledel – az isteni ige	40
2. beszéd: Eledel – az isteni kegyelem	40
3. beszéd: Eledel – az égi Kenyér	40
„Erősek Kenyere”	40
1. beszéd: Föld gyengéjének ereje – a búzakenyér	40
2. beszéd: A lélekben erősödőké – a lélek Kenyere	41
3. beszéd: Isten atlétái: az örök Kenyér vevői	41
Beszédláncok láncolatai	41
I. beszédlánc címe: A földi kenyér igényese	41
1. beszéd: Testben élünk	41
2. beszéd: Táplálékért dolgozunk	41
3. beszéd: Terített asztalnál töltekezünk	41
II. beszédlánc címe: „Alter Christus” arcéle	42
1. beszéd: Az igényeket kereső ember	42
2. beszéd: Az igényeket kielégítő ember	42
3. beszéd: A csodát tevő ember	42
I. beszédlánc címe: Kicsoda Krisztus?	42
1. beszéd: Az emberi élet központja	42
2. beszéd: Erőt sugárzó isteni Követ	42
3. beszéd: Kenyeret törő Istenember	43
4. beszéd: Táplálék, vagy kizárólagos öröm?	43
II. beszédlánc címe: Az ember étkezése	43
1. beszéd: A föld búzája – az ember kenyere	43
2. beszéd: Az ég mannája – az ember eledele	43
3. beszéd: Az Újszövetség Kenyere – a lélek eledele	43
4. beszéd: Az Úr titkos „Kenyere” – az örök élet záloga	43
III. beszédlánc címe: Az örök élet Kenyerének igényese	44
1. beszéd: Nekem kevés a föld	44
2. beszéd: Nekem „száraz” a búzakenyér	44
3. beszéd: Az örök Kenyér után áhítozom	44
4. beszéd: Ambrózia után vágyakozom	44
I. beszédlánc címe: Az igazság igényese	44
1. beszéd: Fényvető a lélek	44
2. beszéd: A lélek fénysugarának vetítődése	44
3. beszéd: A lélek fénysugarának önmagunkra való vetítődése	45
4. beszéd: A lélek fénysugara Istenre is reávilágít	45
II. beszédlánc címe: Az „igazi élet” igényese	45
1. beszéd: Miért jöttünk?	45
2. beszéd: Hogyan töltekezünk?	45
3. beszéd: Hová jutunk?	45
4. beszéd: Hogyan élünk?	45
I. beszédlánc címe: Krisztus asztaltársasága	46
1. beszéd: A meghívandók	46
2. beszéd: Az „útszél népe”	46
3. beszéd: A „corpus Christi mysticum” minden élő sejtje	46
4. beszéd: A jóllakott vendégek	46

I. beszédlánc címe: Az Úr szeme.....	46
1. beszéd: Látja – a nagy világ csodáit.....	47
2. beszéd: Látja – a teremtett világ belső törvényeit.....	47
3. beszéd: Látja a tudatos embervilág küzdelmeit.....	47
4. beszéd: Látja és adja – a segítség eszközeit.....	47
II. beszédlánc címe: A Mester látásának hatása.....	47
1. beszéd: Részvételre gerjed.....	47
2. beszéd: Segítséget keres.....	47
3. beszéd: Kenyeret tör.....	47
4. beszéd: Örök élet Kenyerét töri.....	48
I. beszédlánc címe: A hallgató letelepültek száma.....	48
II. beszédlánc címe: Unde panis?.....	48
III. beszédlánc címe: Az „étkezés” ideje.....	48
IV. beszédlánc címe: Ahogy az ember kielégül.....	48
1. beszéd: Erős a teste.....	48
2. beszéd: Szépül az otthona.....	49
3. beszéd: Boldog az élete.....	49
4. beszéd: Fényt lát a lelke.....	49
5. beszéd: Örök Fény felé tör egész valója.....	49
I. beszédlánc címe: Az Isten asztalának vendégnépe.....	49
Beszédlánc címe: Kihez küldetett a Mester?.....	49
1. beszéd: A „választott nép”-hez.....	49
2. beszéd: Rajta keresztül az egész emberiséghez.....	49
3. beszéd: Ő marad az igazi Szőlőtő.....	49
4. beszéd: Egyháza lesz „Krisztus misztikus teste”.....	49
B/ rész – c/ csoportja: a napi Szentleckére adott beszédek.....	49
Különálló beszédek.....	50
1. beszéd: A test emberei.....	50
2. beszéd: A test szerint élünk.....	50
3. beszéd: A győzelmes ember.....	51
4. beszéd: Kik az Isten fiai?.....	51
5. beszéd: Kik a test halottai?.....	52
6. beszéd: Mit adott nektek Krisztus?.....	52
7. beszéd: Mi lett az Ő legnagyobb kegyelme?.....	52
8. beszéd: A Lélekvétel liturgiája.....	53
9. beszéd: Az Egyház tanúságtétele a Lélek vételéről.....	53
10. beszéd: Az istenfiúság öntudatának nevelő értéke.....	54
Beszédláncok.....	54
I. beszédlánc címe: A testiség rabláncán.....	54
1. beszéd: Venus birodalmában.....	54
2. beszéd: Az ösztön uralma alatt.....	54
3. beszéd: A kórházak ágyán.....	55
4. beszéd: A haláltánc vége.....	55
II. beszédlánc címe: A lélek szárnyalása.....	55
1. beszéd: A „tisztá látás” csodavárában.....	55
2. beszéd: A szent érzések birodalmában.....	55
3. beszéd: A lélekszolgálat hullámaiban.....	55
4. beszéd: Az égi szolgálat magasságában.....	55
III. beszédlánc címe: Az ember értékének tanúskodója.....	55

Előszó

A mai vasárnap liturgiájának alaphangját keresve fel kell vetni a kérdést: vajon található-e olyan egyszerszerűen csengő életeddallam, amely állandóan átverődik és kicsendül az ünnepi istentiszteletünk-ből? – Ha figyelmesen átélmélkedjük a mai vasárnap, a **pünkösd utáni VI. vasárnap** liturgiájának imáit és a Szentírásból vett szövegeit, akkor ezt a vasárnapot épp az egységes alapgondolat miatt a **„hatalmas és szerető Isten vasárnapjának”** nevezhetnők. Mert mind az ünnep méltatása, mind az írott liturgia szövegeinek részletes boncolgatása reá fog vezetni bennünket arra, hogy az egész ünnep-lés arra akar hangolni bennünket, hogy a nagy és hatalmas Isten **hűségesei** és így az Ő örök otthoná-nak **igényesei**, majd boldog **birtokosai** legyünk. – Ezt a vezető gondolatot azután úgy fogjuk részletes beszédvázlatokban fejtegetni, hogy **A/ részben** az „ünnep jellegéről” alkotunk összefüggő és átfogó beszédvázlatokat, majd a **B/ részben** az „írott liturgia” szövegeit magyarázzuk; itt hűen követve a szo-kásos beosztást: – **a/ csoportban** a „kis liturgia”, – **b/ csoportban** a napi Evangélium és – **c/ csoport-ban** a napi Szentlecke szövegét értelmezzük. – Lássuk most így ezeket a részeket.

* * *

A/ rész: az ünnep jellegét érintő beszédek

Miután a Szentlélek lényegét vázoló gondolatokat rögzítettük, a további beszédegységet azt a gon-dolatot fogja boncolgatni, mi mindent adott nekünk szeretetből a hatalmas Isten, és hogyan és mikép-pen vonz Magához az örök otthonába az embert szerető égi Atya? – Ezek a gondolatok azután meg-osztott részeket szerint fejtegethetők. Válasszon ki mindenki egy-egy gondolatot és egyéniségének teljes megőrzésével fejtegetse a neki leginkább megfelelő kérdéseket.

a) alcsoport: A Szentlélek dogmatikus jelentőségének rövid összefoglalása

1. beszéd: A harmadik isteni Személy

Bev.: Keresztvetésünktől kezdve minden égbeszállásunk a Szentháromság nevében történik. – A Teremtő, a Megváltó mellett kicsoda a Szentlélek?

1. Dogmatikai tanítás: a harmadik isteni Személy.

Ez az Isten belső életét jelenti: „Mikor eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök nektek, az Igaz-ság Leleke, aki az Atyától származik, ő tanúságot tesz rólam” (Jn 15,26).

2. Dogmatikai tanítás: az ember megszentelője.

Ez a Szentléleknek ember életére való kihatását jelenti. „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Leleke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16).

Bef.: Szent hittitok mind a kettő. De az első előtt hódolattal hajlok, a másikért áldóan hálát adok.

2. beszéd: A Vigasztaló

Bev.: A szomorú ember támasztékot keres. A gyenge fácska karókhöz támaszkodik. A szegény ember átfutó erősítést is keres...

1. Átfutó vigasztalója: a föld öröme és a föld embere.

a) A föld javai – bizonytalanok és ezek bűnre is húzóak... „Gazdagok nyomorba juthatnak s éhez-hetnek, de akik az Urat keresik, semmi jót sem nélkülöznek” (Zsolt. 33,11). „Mert sokakat rontott meg arany és ezüst, hozzáfér az még a királyok szívéhez is, és elhajlítja azt az igazságtól” (Sir. 8,3).

b) Az emberek ingatagok és nem tudnak mindig segíteni.

2. De igazi és teljes értékű vigasztalója: a Szentlélek Isten.

a) Ő – az erő Leleke. „Gyöngeségünkben segítségünkre van a Lélek is, mert nem tudjuk, hogyan imádkozzunk helyesen. A Lélek azonban könyörög helyettünk szavakba nem foglalható sóhajtásokkal” (Róm. 8,26).

b) Ő – a jövőt is látó Lélek. „Az Úr lelke ugyanis betölti a föld kerekességét, s ami egybefogja a mindenséget, az tud is minden szóról!” (Bölcs. 1,7).

c) Ő – a szeretet Lelke. „...Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5).

A Szentlélek segítése tehát erős, igaz, a jövőt is szolgáló, szeretetből fakadó gyámolítás.

Bef.: Gyengén támaszkodjunk csak a földre és az emberekre, de mindenekfelett – a Szentlélek Isten erejére. „Mikor a zsinagógák, előljárók vagy hatóságok elé hurcolnak titeket, ne legyen rá gondotok, hogyan és mivel védekezzetek vagy mit mondjatok. A Szentlélek abban az órában megtanítja nektek, mit kell mondanotok” (Lk 12,11-12).

3. beszéd: A kegyelem forrása

Bev.: A források a föld mélyéről, vagy a kemény sziklából fakadnak. Ezek a természet éltetői. – De kérdés: honnét fakad a lélek életét éltető isteni kegyelem üdítően csorduló hullámsora?

1. Alaptétel szerint: egek világából.

De ez jelképszerű szó. Valóságban Isten szeretetéből. Ez pedig a Szentlélek. „Mikor azonban megjelent üdvözítő Istenünk jósága... megmentett minket... az újjászületés és megújulás fürdőjében, amelyben a Szentlélek működik, akit bőven árasztott ránk Üdvözítőnk, Jézus Krisztus által. Kegyelemből megigazulva reménybeli örökösei vagyunk az örök életnek” (Tit. 3,4 és 7).

2. Gyakorlati isteni terv szerint: az örök áldozatból, a szentségekből és a szentelményekből.

„Mind ugyanazt a lelki ételt ették, s mind ugyanazt a lelki italt itták. Ittak ugyanis az utánuk eljövő lelki sziklából: a szikla Krisztus volt” (1Kor. 10,3-4).

Bef.: Mindenek ősi forrása a Lélek, Akinek eljövetele a mi lelkünk felfrissülése.

*

b) *alcsoport: A hatalmas Isten osztó munkájáról*

Persze itt a kérdés mindig így szólna: **mit adott nekünk az Isten?**

1. beszéd: Lelket adott nekünk az Isten

(Dogmatikus beszéd: Az ember felsőbbrendűsége)

Bev.: A bontakozó és alakuló nagyvilág közepette kivételesen gazdagítottak érezzük az embert. – De kérdezzük csak: mit adott kiemelt értéként az Isten?

1. Értelmes szellemi lelket.

Emberi életünk észlelhető és pergése szerint alakuló otthona a föld. Ez az otthonunk és a testünk anyaga is. Sőt életalkonyunk észlelhető pihenője az édes anyaföld öle. De csak ezt kaptuk-e az egek Urától?

a) Az ember teremtése mást mond. „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). Ezt azután állandóan hangoztatja az Írás, mert alaphangját a Bölcs így adja: „És bölcsességgel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2).

b) Ennek a kiemeltségnek észlelhető jegyét tárja elénk az emberi értelem is. Megismeri, gyökérszeti összefüggésben értékeli, hasznosítja és végül Istenhez vezető lépcsőzetté teszi a nagyvilágot. – Ezt jelenti a „homo faber” és a „homo divinus”. „Aki test szerint él, testi dolgokra vágyik, aki lélek szerint, lelkiekre törekszik” (Róm. 8,5). Tudomány és művészet, erkölcs és vallás erre a szellemi lélekre hat.

2. Egeket érő szellemi lelket.

Ez az eget érés nemcsak Istent megtalálónak, hanem Istenhez kapaszkodó és Belőle élőnek mutatja az embert. – Itt tehát Isten olyan adományáról van szó, amely az embert, az élő embert egészen magassá emeltté teszi.

a) Az Írás szerint: „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei” (Róm. 8,16). Ennek értelme: isteni életet élhetünk. A Szentlélek lakozik bennünk, és így a szeretet Istenének élete a miénk. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5). Ezt az életet ismeri azután a legmagasabb rendű értelem is.

b) Majd az isteni élet nem eltűnő és elmosódó, hanem örök vonalakra tolódik. Ezt igényli és áhí-

tozza az emberi értelem. Nem tud megnyugodni a szertehullás gondolatában. Ezt igazolja az Írás, amely szerint: „A test vágyódása halálra vezet, a lélek törekvése életre és békére” (Róm. 8,6). Mégpedig olyan élet, amelyről a Mester így nyilatkozik: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

Bef.: Így gazdagított a Mester. Lelket adott az Isten és kegyelmen alapuló végnélküli isteni életet élhet az ember.

2. beszéd: Védelmet ad a léleknek

(Erkölcsi beszéd: Isten a mi védelmezőnk)

Bev.: Hogyan pereg alá az ember földi élete? A nyugalom és a béke gyümölcs, de az élet harc és küzdelem. – És a küzdelem területe? Talán ez az Írás adja a pompás megjelölést mondván: „Aki test szerint él, testi dolgokra vágyik, aki lélek szerint, lelkiekre törekszik” (Róm. 8,5). – Hogyan segít az Isten a lelki emberré alakulás belső küzdelmeiben?

1. A bűnök legyőzésére.

a) Hogy belső harc az élet, azt elemi világozással tárja elénk mindegyikünk és a bűnök förtelmében élő emberiség története.

b) De eleven szóval írja az Írás is mondván: „...más törvényt tapasztalok tagjaimban: ez küzd értelmem törvénye ellen és a bűn törvényének rabjává tesz, amely tagjaimban van” (Róm. 7,23). Ezekben a harcokban segít az Isten.

2. Az erények kivirágztatására.

Az utat röviden így jelzi az apostol: „Ugyanaz a lelkület legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban volt” (Fil. 2,5). – De biztosan jár-e ezen az úton az ember? Azaz állandó-e benne az előretörő és sodródó virágba szökkenés?

a) Sajnos, az emberi tapasztalás inkább virághullást mutat. Tiszta gyermekkor, ébredező ösztönös kor, súlyos felnőtt kor... Csak a gyermek hiszi, hogy a felnőtt bölcs és igaz (Móricz Zs.: „Légy jó mindhalálig”).

b) De az Isten ebben is segítséget ad, biztos diadalra vezet. A Mester tanítása így cseng: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5). – Az igazság tehát ez: Istenatyánk életkapcsolata (kegyelmi élet) ember életvirágzásának biztos lendítő ereje.

Bef.: Méltán fohászkozhatunk mondván: „Hajtsd hozzám füledet, siess, szabadíts meg. Légy oltalmazó Istenem és menedékhelyem, hogy megszabadíts engem” (Zsolt. 30,3).

3. beszéd: Bűnbocsánatot ad az elesettnek

(Erkölcsi beszéd: A bűnös ember felemelése)

Bev.: Az életút küzdelmeiben nem egyszer észleljük: elestünk, és tán sebesülten szenvedünk a katasztrofált szomorú világában. Hová fordulhat így az ember? És ki az, aki felemeli a bűnös lelket? – Ismét a hatalmas Istenhez emelkedem és kérdezve kérdezem: hogy áll így is mellém az Isten?

1. Feledi a múlt bűnét.

Bármilyen színesen és szépen rajzolható az Isten kegyelmével áldott ember képe, mégis valóság Jób szava is: „Mennyivel kevésbé az ember, ki rothadás, s az ember fia, ki féreg!” (Jób 25,6). De csak addig, amíg a bűn terhét viseli.

a) Ezt magam le nem vehetem. Emléke, felelőssége és hatása életterhem.

b) De Istenatyám leveheti. „Ha bűneitek olyanok is, mint a skarlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint a gyapjú” (Iz. 1,18). „Leveszi rólunk gonoszságainkat, s a tenger mélyére veti minden bűnünket” (Mik. 7,19).

c) Sőt égi Mesterem Maga is megbocsát, sőt bocsánatot adat. „Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad” (Jn 20,23). – Így azután boldogan járhatok a bűnbocsánat szent tudatában.

2. Kegyelmeivel telíti a felemelt lelkét.

A bűnfeledés és lélekből való kiirtás azonban csak élettelevény előkészítés.

a) Nem a gazirtás az emberi életfeladat. Sőt még a példabeszéd is erre int mondván: „Hagyjátok, hadd nőjön föl mindkettő az aratásig. Aratáskor majd megmondom az aratóknak: Előbb a konkolyt

szedjétek össze és kössétek kévébe, hogy tűzre kerüljön, a búzát pedig gyűjtsétek csűrőmbé” (Mt 13,30).

b) A döntő és lényeges: az isteni élet. Át kell alakulnunk Krisztus kegyelméből isteni emberré. „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – Isteni kegyelemben kell gazdagodnunk. „Inkább gyarapodjatok Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus kegyelmében és ismeretében. Neki legyen dicsőség most és az örökkévalóság napján!” (2Pét. 3,18). És végül isteni módon élni: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). – Ezt a lehetőséget adja számunkra az égi Atya.

Bef.: Bocsánatot ad és azért tanít imádkozni: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, amint mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek” (Mt 6,12). – De isteni életet ad, amelynek eredménye: „...Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm. 6,23).

4. beszéd: Égi otthonnal kecsegteti az élet zarándokát

(Erkölcsi beszéd: Az örök otthon áhítozása)

Bev.: Az élet vonalát a vágyak világa mutatja. Ahol a vágyaink, oda tör az életünk áhítozása. Az ilyen. Ilyen vágyakozó a „föld embere” léssen. – Mire teremtette az embert az Isten és hogyan segíti céljának elérésében?

1. Vágyait az egekre feszíti.

Az Írás szerint az ember élettartalma így indul: „Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1). De ezt a munkát nem volna szabad leszűkíteni a föld birtokbavételére.

a) Az embermadár a repülésre is teremtetett. „Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik lelkem tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2).

b) Az ember – egekre néző lény és így egeket kereső. Ősi lendülettel keresi az Istent.

c) Az embert ezzel is biztatja az Isten: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12).

2. Életét egekbe segíti.

Mégpedig hogyan?

a) A természetünk isteniesítésével. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). – Ennek az átalakulásnak csak olyan előfutamat észleli az emberi értelem, amelyet így jellemez az ész: mindig a jobbra törünk. De az isteni szeretet ezt az értelmünket meghaladó felemelést hirdeti és teszi hitünk alaptételévé.

b) A bennünk lakozó Lélek isteni kegyelemáramlásával: „Gyöngeségünkben segítségünkre van a Lélek is, mert nem tudjuk, hogyan imádkozzunk helyesen. A Lélek azonban maga könyörög helyettünk szavakba nem foglalható sóhajtásokkal” (Róm. 8,26).

c) A földön indít és éltet, az örök életben pedig örökké boldogít. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Az élet igazi értelmét így állítja elének az apostol: „Hiszen itt nincs maradandó hazánk, inkább az eljövendő után vágyódunk” (Zsid. 13,14). Ezt ígérte és adja nekünk az égi Atya.

*

c) *alcsoport: A hatalmas Isten kölcsöneiről*

Itt a kérdés így szólhatna: mit adott nekünk értékesítendő kölcsönképpen az Úr?

1. beszéd: Szellemiségünk kincsét

(Dogmatikus beszéd: Az ember mibenléte)

Bev.: A kegyelmi élet meghatározásában ezt olvassuk önmagunkról: test és lélek az ember. A. Carrel a legnagyobb és legmélysegebb titoknak mondja az embert. – Milyen kincset, életté fejlesztendő adományt, Hozzá visszaviendő kölcsönkincset adott nekünk az Isten?

1. Anyag ugyan a testünk.

Ez a ház. Az emberi élet föld alkotta része a test.

a) Isten teremti – a föld agyagából vévén.

b) De azért szent és isteni, mert mindenekfelett reá áll az Úr szava: „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31).

c) Ezt a testet még az a megbecsültetés is éri, amelyet az apostol így jelez: „A parancsszóra, a főangyal kiáltására, Isten harsonazengésére az Úr maga száll le a mennyből, s először a Krisztusban elhunytak támadnak fel” (1Tessz. 4,16).

2. De szellem a lelkünk.

Ő a lakó. Az isteni életterv az Isten alkotta lélek uralmát igényli.

a) Uralkodják a lélek. Ezt dicséri az apostol: „Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai” (Róm. 8,14).

b) Bontakozzék a lélek. „Ti olyan tökéletesek legyetek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

c) Istenivé nemesedjék a lélek. „De nemcsak az, hanem mi is, akik magunkban hordjuk a Lélek zsengeit: mi is sóhajtozunk és várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását” (Róm. 8,23).

Bef.: Mindezt Istenatyánk adta, hogy ennek birtokában a helyes sáfárkodás munkája után befogadtassunk az örök otthonba.

2. beszéd: Az égi kegyelem kincsét

(Dogmatikus beszéd: Isten kegyelme az ember legnagyobb kincse)

Bev.: A földi ember milyen magaslatokra emeltetett? Legyen-e a föld tökéletese vagy lehet-e az ég boldog igényese? Mindez úgy is kérdezhető, hogy mit adott nekünk az égi Atya?

1. Természetes és természetfeletti segítő kegyelmet.

A teremtésünk ténye –a szellemi lélekkel való gazdagítás kincse. De azután milyen égi erőket adott, hogy azok értékesítésével kamatoztassanak a kölcsönök?

a) A földi javak fölötti életuralmat.

b) A lelkiek felé törtető isteni indításokat.

2. Természetfeletti, isteniesítő megszentelő kegyelmet.

De az ember főcélja – messzebb pihen.

a) Ég – a cél. Ezért elérendőnek szerzi a Megváltó.

b) Égi – az odavezető eszköz. Ez pedig természetfeletti kegyelem! Eszköznek adja az égi Üdvözítő! Ezért mondja a Mester: Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – De azért mondja az apostol: „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef.4,7). – Végül ezt mondja a Mester: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5). – Mi ez mind? Égi kölcsön, amelyet isteni étellel fizet vissza a jó és gondos sáfár.

Bef.: Milyen boldog lehet az Úr sáfárja, hiszen magának is szerzi a sáfárság örök jutalmát.

3. beszéd: A szeretet örök birtoklásának kegyelmét

(Erkölcsi beszéd: A legnagyobb alanyi ajándék)

Bev.: Isten kegyelme tárgyi ajándék; de kérdés, milyen alanyi értékű ez az isteni adomány? Az bizonyos, hogy az isteni szeretet tárgyi részesedéséről nézve vizsgáljuk. De mi ez bennünk, és érdeünkben?

1. Hozzá vágyódik szeretetünk.

A vágy adása – maga Isten kincse. „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2).

a) Bennünk így fogalmazható ez az adomány: szeretetünk ősi gravitációval lendül a Szeretet felé. „Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet” (1Jn. 4,8).

b) De ez a lendület csak a szeretetkapcsolatban lesz boldogító életté.

2. Vele él istenivé nemesedett szeretetünk.

Magáról az ég Uráról így zeng a próféta: „Nagy az Úr, dicsérni kell őt felette Istenünk városában, az ő szent hegyén” (Zsolt. 47,2). – De Vele hogyan él boldogan az ember?

a) A földön krisztusivá lészen. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

b) Az égben az örök Atya szeretetében boldogul. „Most tükörben, homályban látunk, akkor majd

színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: Alanyi boldogságunk a földön is a szeretetből sarjad és az égben a Szeretetben tökéletesedik.

*

d) alcsoport: Az otthon kereső életzarándokról

Az eddigi alapvetéseknek érintése után itt az lenne a kérdés: végső otthon-e a föld vagy, magasabb világba tör-e a lélek?

1. beszéd: A családi fészek varázsa

(Erkölcsei beszéd: A családi fészek)

Bev.: Isten terve a családi fészek. Az első embertől kezdve ez életkerete és eredetének forrása. – Hogyan ítéendő meg a családi fészek?

1. Ide születünk.

Az ember a legtehetetlenebb lények egyetlene, aki elhagyottan elpusztul. Neki nélkülözhetetlen – a szeretet fészke.

2. Itten élünk.

De a fejlődő élet is igényli.

a) Védelmet ad.

b) Gondozást biztosít.

c) Nevelést ad.

3. Ide vágyunk.

Az élet jelszava – a családból családba...

a) De van még átfutó jellegű hazatérés is. A nevelő család vágyódik a gyermek után.

b) De van új családba való térés (új otthon alapítás).

Bef.: Ez az élet igazi fészke. Vagy más rakja, vagy mi rakjuk.

2. beszéd: A sírgödör-e az utolsó fészünk?

(Erkölcsei beszéd: Életcél értékelése)

Bev.: Ívelő életünk a sírgödör felé mutat, és vágyakozásunk az örök életet igényli. – Mi itt az Isten gondolta életigazság?

1. Anyánk vára – a sírgödör.

a) Az Isten parancsa így szól: „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, – mert por vagy és vissza kell térned a porba” (1Móz. 3,19). Ez az élet végpontjának látszik.

b) Az ember tapasztalata is ezt mondja. Így az élet végpontjának biztos közeledését mutatja.

2. De „Atyánk háza” – az örök léleköröm otthona.

Ezzel szemben más hangok is hallatszanak:

a) Isten szava ezt mondja: „Én vagyok a föltámadás és az élet: aki hisz bennem, mégha meg is halt, élni fog” (Jn 11,25). Sőt ennek elérésére eledelt is biztosít: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

b) Az emberi lélek ezt örömmel hallja. Ezért írja a temető kapujára: Feltámadunk! Ez elégíti ki Isten utáni vágyát, igazságérzetét és boldogságát.

Bef.: Mi a lényeg? A személy örök igényese az isteni Személynek.

3. beszéd: Isten országa az ember örök fészke

(Erkölcsei beszéd: Isten országa)

Bev.: Az Írás kétféle Isten országáról beszél. Az egyik a földi: „Isten országa nem jön el szembe-tűnő módon. Nem lehet azt mondani: Nézd, itt van vagy amott. Isten országa köztetek vagyon” (Lk 17,21). A másik az égi: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). – Mindkét ország a mi ott-

honunk. De az életet úgy kell élni, hogy előkészület az egyik, és kiteljesülés a másik. – De miért van ez a végnélküliségbe való kitárulás?

1. Eredetünk – isteni.

Ez az első ok.

a) Honnét jöttünk, oda vágyunk. Isten teremtett.

b) Amilyen a lényegünk, olyan a vágyakozásunk. „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényvé lett az ember” (1Móz. 2,7).

2. Életünk – isteni.

Ezt Krisztus hozta. Átalakít isteni emberré. „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Sőt egyenesen fiaiként fogad az égi Atya. „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk” (Róm. 8,16).

3. Végső otthonunk – teljesen isteni.

Égi Atyánk hazavár.

a) Ezért mondja a Mester: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

b) Ezért beszél a szeretet diadaláról az apostol: „Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” /1Kor. 13,13/. Ezt írja másutt is az apostol: „A mi hazánk azonban a mennyben van. Onnan várjuk az Üdvözítőt is: az Úr Jézus Krisztust” (Fil. 3,20).

Bef.: A földi és örök Isten országa az ember véges és végnélküli „életfészke”.

e) *alcsoport: Ki tárja fel az örök kapukat?*

Vagyis: ki adja az ember üdvösségét? És milyen lelkek előtt tárulnak fel az örök kapuk?

1. beszéd: Önmagunk

(Erkölcsi beszéd: Az örök cél és az ember)

Bev.: Hogyan érhet az ember Isten ígérte mennyek országába? Abba az országba, ahol Isten a cél és ahol az ember az örök révbe ér? – Tegyük ezt is vizsgálat tárgyává.

1. A végtelen Isten az életcél.

Mivé rendelt az Isten? Földön járó és fiaiként hazatérő vándorrrá.

a) Végtelen az Isten mint cél, azért nem láthatja a véges ember. „Istent sohasem látta senki, az egyszülött Isten, aki az Atya keblén nyugszik, Ő nyilatkoztatta ki” (Jn 1,18).

b) Végnélküli az élet mint alanyi ajándék. Ezt ígérte a Mester: „Én örök életet adok nekik: Nem vesznek el soha és senki sem ragadja el őket kezemből” (Jn 10,28). – Ez a leszögezendő tény.

2. Önerejéből az ember oda nem ér.

Íme: Végtelen a cél és végnélküli a boldogság. Elérheti-e ezt az ember önerejéből?

a) Véges ember a végnélküli kegyként kaphatja.

b) A Végtelent pedig a végtelen Szeretet kínálhatja. Ezért mondja az apostol: „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam mindnyájuknál, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10). Ezért mondja másutt: „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Végül így jelzi a boldogság tartalmát: „Ma még csak tükörben homályosan látunk, akkor majd színről-színre... Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,12-13).

Bef.: Ember kevés, de Isten mindent adhat.

2. beszéd: Az isteni kegyellel telített ember előtt...

Bev.: Ezek a predestináltak, akik előtt feltárulnak az örök kapuk! Gondolj a Szent Szüzre, aki az első predestinált – az „isteni szolgálatra”. – Hogyan értelmezendő ez?

1. Ilyennek teremtette az egek Ura.

Olvasd csak: „Szeretéből eleve arra rendelt, hogy – akaratának tetszése szerint – Jézus Krisztus által fogadott fiaivá legyünk, s magasztaljuk fölséges kegyelmét, amellyel szeretett Fiában fölkarolt

minket” (Ef. 1,5-6).

2. Ilyeneket feltétlenül hazavisz az égi Atya.

„Benne vagyunk hivatva az örökségre, melyre annak végzése szerint lettünk rendelve, aki mindent akarátának szabad elhatározása szerint cselekszik” (Ef. 1,11).

Bef.: És miért nem vagyunk mind ilyenek? Azért, mert az Atya szent terve küzdő hősnek gondolta el az embert, akinek üdvözítéséhez elégséges az Úr kegyelme a küzdelemben: „Elég neked az én kegyelmem, mert az erő gyöngeségedben lesz teljessé” (Kor. 12,9).

3. beszéd: Az isteni kegyellel dolgozók...

Bev.: Ezek a „vocati” és „sanctificati”. Ez az Isten műve, de ebben szerepet talál az ember tevékenysége.

1. A hívás – egyetemes.

„Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). „Szolgáljatok egymásnak azzal a kegyelmi ajándékkal, amit ki-ki nyert, mint Isten sokféle kegyelmének hű követői” (1Pét. 4,10).

2. Az együttdolgozás – részleges.

a) Szt. Pál ezt mondja: „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10).

b) De Szt. Jakab arra is figyelmeztet, hogy vannak nem dolgozók. Ezért mondja, hogy az Isten kegyelme együttdolgozás nélkül halott. „Ugyanígy van a hittel is: ha nincsenek cselekedetei, önmagában holt” (Jak. 2,17).

c) Tapasztalatunk ugyanezt a kettős megkülönböztetést állítja. Vannak Istennel dolgozók, és vannak Istennel szembeszállók.

Bef.: Imádkozzunk, hogy a hivatás kegyelmét véve, az együttdolgozókhoz csatlakozva a megszentelődők boldogjaihoz csatlakozzunk.

4. beszéd: Az isteni kegyelemtől újjászülettek előtt...

Bev.: Ezek a „regenerati”. – Van lelkünkön súlyos teher, kell tehát a tisztító kegyelem csordulása. – Milyen meg ez végbe?

1. Bűneink tudatára ébreszt a megvilágító kegyelem.

„Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). „Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága” (Jn 1,4).

2. Megtöri térdünket a hívogató isteni kegyelem.

„Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket, hogy megtérjenek” (Lk 5,32). „Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok (Jn 12,32).

3. Megtisztítja lelkünket a Kereszt vére csordította kegyelem.

„Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

Bef.: Íme! Ezt a kegyelmet kell kérnünk!

*

– A **liturgia egyes ötletei** nyomán születhetnek igen szép, lelkeket erkölcsi tanulságokkal telítő beszédek. – Ilyen tétel lehetne például: az **írás eszközei**.

1. beszéd: A toll

Bev.: Ez a **külső** lapra ír. – De írása belsőleg kötelez.

1. Gondolatokat rová.

2. Lélekrezgést hozó.

Bef.: „Írói rend”... Az „írástudók árulása” – a farizeusok ellen írók ítélete...

2. beszéd: A szó

Bev.: A hallott szó emlékezetbe ír... Ez is belsőleg kötelez.

1. Figyelmet felkeltő.**2. Életirányt befolyásoló.**

Bef.: A „szó ugyan elröppen”, de az emlékezet aktivizálhat...

3. beszéd: A példa

Bev.: Ez a **belső** lapra ír. Szintén kötelez.

1. Léleklapra ír.**2. Lélekéletet indít.**

Bef.: Örök felelősség.

* * *

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeiből levont beszédek**1. (Introitus) beszéd: Tárd lelkedet ég felé – ember!**

(Erkölcsei beszéd: Ember vágyai)

„Neked szól szívem, téged keres tekintetem: a te arcodat keresem, Uram! Ne fordítsd el tőlem arcodat, ne fordulj el haragodban szolgálótól, légy segítóm; ne hagyj el és ne vess meg engem, Istenem, én segítségem!” (Zsolt. 27,8-9).

Bev.: A Zsoltáros szava zengi az eget Urának: „Tapsoljatok mindnyájan, nemzetek, örvendeztetek ujjongó szóval az Istennek” (Zsolt. 46,2). – Az Úr hegyén áll az ember és onnét zengi az Isten dicséretét. Mindez azért van így, mert az Isten alkotta ember – földi életéhez kötöttsége ellenére – az **éghez tartozandónak** érzi magát. – Miképpen jelzi ezt a föld embere?

1. Egek felé táruul – az élő „amfora”. Az embert igen gyakran így nevezik: **égi amfora**. Olyan szent anyagból és szellemből alkotott nyílt tartály, amely eget világból igényli belső tartalmát. – És miért van ez így?

a) Valójában – **lelkem** is a Tied, Uram! Ez az első ok.

b) Tárgyi volta pedig így magyarázandó: hogy kiverődjék rajta az Isten jegye. Jól kell tudni az Isten tervét: „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26). – Így értelmem, akaratom, végnélküliségem az Isten hasonlatosság élő jegye.

2. Lelkem tartalma pedig – a Te ajándékokod.

De lelkemnek mi a tartalma?

a) A sok és állandóan jelentkező cselekedete, amelynek dinamikája Isten áldása.

b) Majd tovább jutva, a természetfeletti kegyelem ajándékaira kell gondolni, amelyek az isteni nemesedés égi kegyei. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). „A bűn zsoldja ugyanis a halál, Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm. 6,23) – De miért adom át magamat az Úrnak?

3. A felelet ez: Hogy ég kenetét vegye a lelked. Az ég felé nyíló „lélekamfora” az élet illatát küldi az Úr felé, de könnyörgő szóval esdi az ég isteni kegyét. – Mit érez ugyanis az ember?

a) Kegyelem nélkül nincs lelki élet. Az Úr maga mondja: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nálam nélkül semmit sem tehettek” (Jn 15,5). Majd az apostol is tanítja: „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10).

b) Kegyelemmel pereg az élet. Az Isten kegyelméből, az Ő kegyelme lendítő erő; ezért könnyen mozgó és tevékeny a kegyelemmel indított ember. Sőt az igazi emberre az az isteni ige alkalmazható: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). – Valóban illatozó az egész élete; annál is inkább, mert minden erejét az égi Szőlőtökéből veszi.

c) Isteni életűvé teremtő. Ez már a földi tökéletesség magassági pontja (szentek), ez az égi élet valószínű kezdete. Isteni a kegyelem adta természet folytán az emberi élet, és Istent élvező a boldog

örök élet.

Bef.: Az Istenhez tartozó ember boldogsága lehet az a tudat, hogy Atyját szeretheti az ég és föld Urában. Így azután bizvást remélheti, hogy áldó, isteni kegyelme telíti felé forduló és áhítózó lelkét.

2. (Introitus) beszéd: A szent hegy uralkodója az Úr (Dogmatikus beszéd: Mindenható az Isten)

Bev.: A hegyek orma az Isten otthona. Igaz, hogy az emberi elgondolás ez, de annyi igazságot hirdet, hogy a felfelé törés gondolatát és feladatát hirdeti. – Fel a szívekkel, ha Istent akar találni az ember! – De miben jelentkezik az Isten végtelen hatalma?

1. Ő a mindenség Teremtője.

Ezt látjuk, és ezt mutatja az értelem ereje. „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető. Éppen ezért nincs mentség számukra” (Róm. 1,20-21).

a) Az egyetemes lét Ura. Íme! Az uralom valóságos alapja: a létben való függés ténye. Ezért mondja az Írás szava: „Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet” (1Móz. 1,1).

b) Az „én” Teremtőm, Uram! De az ember személyes léte is Istenre utal. Amit az Írás hirdet, azt értelmezi az értelem is. A létrend minden porcikája, és így az ember léte is – az Istenre utal.

2. Ő az ember Üdvözítője.

A lét nem egyszerű valóság, hanem célra törő teremtmény. Az anyagi természet ősi lendülettel és kemény következetességgel tör a célja felé. Szolgálja belső valóságát és dicsőíti a Teremtő nagyságát. – De ennél már többet igényel az ember. Jól meg kell jegyezni: személyes az ember.

a) Személyiségének érvényét akarja. Olyan valaki, aki az életalakítás és kibontás tudatos munkáját szorgalmazza. Ő Isten képe és Isten tevékenységének is a tükörképe.

b) Személyiségének végnélküli diadalát igényli. Az élet alanyisága ősi lendülete az embernek. Ezért semmi sem olyan idegen előtte, mint a halál útján való megsemmisülő tárggyá való silányulás. Az ember az élet igénylője és a végnélküliség áhítózója. Miért? Mert ennek az őt szerető Úrnak gyermeke.

Bef.: De ehhez az Úrhoz gyermeki lélekkel emelkedjék az ember. Ő a Teremtője és Üdvözítője! Ő ugyanis Ura mindennek, de Atyja az embernek.

X

1. (Oratio) beszéd: Az igazság megismerése (Dogmatikus beszéd: A tiszta látás kegyelme)

Bev.: Az emberi értelem megismerő erői korlátoltak és az eredendő bűn folytán az értelmi erők elhomályosodtak. – Hogyan láthatnánk világosan az Isten tervezte életutakon?

1. Az Isten megvilágító kegyét kérjük.

Annyi bizonyos, hogy amit nem tudunk meglátni és megítélni emberi erővel, azt helyesen értékelhetjük az isteni kegyelem fényével.

a) Kérjük az Isten jelezte életcél tiszta látását. Ez általános és első kegyelem kérés. Ez a hit fényének kérése.

b) Kérjük az életcél elérésének eszközei vételét. Ez gyakorlati kegyelem esdés. Ez az erős akarat leedsése.

c) Kérjük a mi egyéni életünk fénybevonását. Ez pedig egyéni életünk megvilágosodásának és erősítésének kegyelméért eseng. És ez a döntő, mert itt azért esengünk: egyéni életutunkon segits meg minket Atyánk!

2. Hogy segítségével isteni életet éljünk.

Az ember fohászokodása ugyanis sohasem marad egyszerű hódolat vagy kegyelemesedés, hanem mindig életet fejlesztő dinamizmusra tör.

a) Fejlődő életének ütemezését erősíteni akarja. Vagy gyengének találja. Vagy egyenesen elhalónak látja. Mindkét esetben kell az égi kegyelem, hogy erősebb ütemű legyen a fejlődő életem.

b) Természetfeletti életszintáj elérését igényli. Ezt nem magától igényli, de Mesterének ígérétéből áhítózza. „Mindaz, aki e vízből iszik, ismét megszomjazik. De aki abból a vízből iszik, melyet én

adok, nem szomjazik soha többé” (Jn 4,13). – Majd másokban valóságban látja. Így önmaga is áhítóza. Mintha felcsendülne benne ez a tétel: én az Istent és az isteni életet akarom!

Bef.: Mi ismertet meg bennünket mindezekkel? A kegyelem fénye, amelyért imádkozva imádkozik a sötétségben járó ember.

*

1. (Graduale) beszéd: Embervoltunk igaz segítője az Isten

„Hajtsd hozzám füledet, siess, szabadíts meg. Légy oltalmazó Istenem és menedékhelyem, hogy megszabadíts engem” (Zsolt. 30,3).

Bev.: A nehéz életszakaszokban, ködös életéjszakákban nincs más segítő, mint az Isten. Fohászkozó lelkünknek egy a biztató ereje: „Istenem, tebenned remélek; ne hagyj, hogy megszégyenüljek” (Zsolt. 24,2). – Miben segítünk az ég Ura?

1. A bizonytalankodó élet ködösségében fényt adó.

Az emberi élet belső tartalmát ezernyi módon akarja magyarázni a tudós. Ezért a sok ellentétes embert magyarázó elmélet.

a) Lux est Deus. Az Isten személyes léte – az emberszemély valóságos értelme. Csak olyan fényvetés mellett nyugszik meg a lelkünk, amely a személyes élet értékét állítja a központba. Az Isten személy és így személy a képmása is.

b) Illuminator noster quoque Deus. De ez a fényvetés azután arra juttat bennünket, hogy keressük, vajon megvilágítja-e életünket az isteni fény? Erre felel Szt. János: „Az igazi világosság, mely minden embert megvilágosít” (Jn 1,9).

2. Elnyerdő gyengeségünkben erőt közlő.

A fényvetés csak utat világít. De a cselekvő akarat döntő erőt igényel. Ezért van az, hogy az életfényt vető Atya – a szeretet melegevel erőket is közöl és fakaszt.

a) Gyenge az akaratunk, ezt minden pillanatban érezzük. Erősítésnek alapja lehet a tiszta látás, de győzelemre segítője az akarat szeretettel adott lendítése.

b) De erős az Istenünk. Ez a tétel a mi életünk igazi megnyugtatója. Amit nem tud az ember, azt diadalra segíti az Isten. „Istennél semmi sem lehetetlen” (Lk 1,37). Ez a szó a Szent Szűzhez intéztett, de minden emberi erőfeszítésre is kiszélesíthető.

Bef.: Ilyen áldással fényárban járunk és ilyen adománnyal könnyedén döntünk. – De mindig a jó vonalán kell maradnunk.

2. (Graduale) beszéd: Mert színe elé emelkedik az alázkodó ember

(Erkölcsi beszéd: A gondviselő Atya gyermekének fogadott) (Folytatása az előző beszédnek)

„Nagy az Úr, dicsérni kell őt felette Istenünk városában, az ő szent hegyén” (Zsolt. 47,2).

Bev.: A hatalmas előtt alázódik az ember. Hegyek előtt hódolnak a dombok. Az örök Sion lábánál térdre hull az ember. – De mit ér el így az alázkodó lélek?

1. Dicséretet zeng az Úr hajléka kapujában.

Az imádkozó ember kettős gesztust mutat.

a) Térdrehulló alázkodást. Ez az első. A lényeg ez: a föld hódol az ég előtt.

b) Imát mondó égbeszállást. De ez nem marad egyszerű alázat, hanem egek felé magasztosuló szárnyalássá lécsen. Az ember imája – egeket kereső ostromló beszéd. A föld embere – az égbe szállt.

2. És bebocsátást nyer az égi örök palotába.

Az ember egek felé emelkedése lehet állandó törtetés, de ez a boldogságok boldogává lécsen, ha valósággá válik a törtetés.

a) Földi életünk zárandok út. Ezt érezzük és tudjuk. De azt is tudjuk, hogy ennek boldogsága csak a célbafutás diadalában érvényesül. „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7).

b) Örök életünk célbaérés. Az apostol mintájára nekünk is arra kell törnünk, de oda is jutunk. Mes-

terünk biztat, bátorít és isteni ígérettel boldogít. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: A „Hatalmas” előtt alázkodunk, de az atyai házban otthont találunk.

*

1. (Offertorium) beszéd: Van-e kívüléd úr, Uram?

(Dogmatikus beszéd: Egy az Isten!)

„Add, hogy ösvényeiden szilárd léptekkel járjak, és meg ne inogjon a lábam. Kiáltok, hisz te meghallgatsz, Istenem! Hajtsd hozzám füledet, hallgasd meg szavaimat, mutasd meg csodás irgalmadat, hisz megmented a benned bízókat” (Zsolt. 16,5-7).

Bev.: Szent bercek nőnek, pagodák és nagy tiszteletű házak emelkednek, hogy hódolatos tiszteletet adjanak az isteneknek. A pogány világban sok az isten, de méltán kérdezhettém: kicsoda az **igazi** Isten?

1. Mózes Istene az egyetlen hatalom.

Az emberiség története az Isten keresés története. Mózes Istene a „VAN”. „Én vagyok az, „AKI vagyok” (2Móz. 3,14). – A pogány istenek emberi teremtmények. Ezért mondja a mózesi törvény: „Rajtam kívül más istened ne legyen” (2Móz. 20,3). Ezért ítéli el a pogányságot az Írás. Az egy igaz Isten – az ember Teremtője. Az Isten a világ és az ember Teremtője. Belőle minden – és az emberből az istenek. Feuerbach fordítja meg a tételt és a pogányság eredetét magyarázza, de az igaz Isten valóságát nem tudja kizárni.

2. A galileai Mester az én Megváltóm.

a) Az Isten a mindenség Ura, de egyúttal az ember életének Megváltója. Isten teljesen közel él az emberhez. Még elesettségekben sem szakad el tőlünk teljesen. A Messiás ígérés – Isten szava. „El-lenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékok és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leleskelgedel” (1Móz. 3,15). A Messiás hitének fenntartása Isten jósága. „Miután több-féleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). „Őt rendelte a mindenség örökösévé, hiszen általa teremtette a világot is” (Zsid. 1,2).

b) Őt várta az ember. Az egész Ószövetség ezt mutatja. Az egész mindenség ezt áhítozza.

c) Ő lett az Isten és embert kapcsoló Istenember. János apostol mondja: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). Péter apostol ezt hirdeti: (1Pét. 1,1-19). Olvasd, mit tanít az üdvösségről, örök örökségről...

Bef.: A mindenség nagy szentélyének Ura – az egy Isten. Szt. János foglalja egybe mondván: „Hárman tanúskodnak tehát (a mennyben): az Atya, az Ige és a Szentlélek, és a három egy” (1Jn. 5,7).

2. (Offertorium) beszéd: Kicsoda az igaz Isten hűségese?

(Erkölcsei beszéd: Kik az Istenhez tartozók?)

Bev.: Ha Atyánk az Isten, akkor kik mondhatják magukról, hogy Isten hűséges gyermekei? Közös imánk a „Miatyánk”, de kik igaz gyermekei az égi Atyának?

1. Az alázattal behódolók.

Azt is mondhatnók, akik vallják ezt a szent kapcsot. De nemcsak szóval, hanem alázatos behódolással.

a) Van ebben Isten akarta megalázás. Valójában értelmi megismerés. „Amikor a pogány törvény híján a természet szavára teszi meg a törvényben foglaltakat, törvény hiányában önmagának törvénye” (Róm. 2,14). Valójában akarati meghódolás. „Minden nemzet elismerje, hogy te vagy az Isten, és kívüléd nincsen más isten” (Judit 9,19).

b) Van ebben önkéntes behódolás. A lényeg az önkéntes szón pihen. Az ember ismerje meg és ismerje el az Istent, és így legyen szabad lelkével az Isten családjának szent életvenyigéje. Belőle éljen!

2. A kegyelemmel felmagasztalódók.

Az Isten nem megtörést, hanem alázatos vétel után (kegyelemvétel) felmagasztalást ígér.

a) Aki magát megalázza... Mi ez? Elismerése az isteni tulajdonjognak és kérő keresése az isteni tu-

lajdonnak (minden az Istené, ebből kér az alázatos ember!).

b) Felmagasztaltatik... Ennek lényege: mindent ad az Isten. Ebben azután igazi felmagasztalódás – a természetfeletti kegyelem osztása. Azt is mondhatnók: a természetfeletti isteni természet vétele. Nem győzzük eléggé hangoztatni Szt. Péter szövegét: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Ezekről zengi a Zsoltáros: „Boldogok, kiknek útja szeplőtelen, kik az Úr törvénye szerint járnak!” (Zsolt. 118,1).

Bef.: Kik tehát az Isten hűségesei? Akik alázattal behódolnak és az isteni kegyelem bőségével tettettek.

*

1. (Secreta) beszéd: Áldozatainkat dicsőséges jóságodból kínáljuk

Bev.: Amikor eléd lépünk Atyánk, akkor a föld terményeiből vesszük áldozati anyagunkat. De ez is a te kezéd kincse, és csak közvetett birtokosaiként kínáljuk szent Fölségednek. – Mert mit is adunk mi Neked?

1. Amivel minket gazdagítottál.

Vajon van-e körülöttünk valami, ami teljesen a mi tulajdonunk lenne?

a) Áldozatunk anyaga – kenyér. De honnét? Földanyánk terméke, áldozatos munkánk eredménye, de végeredményben égi Atyánk adománya.

b) Áldozatunk anyaga – bor. De honnét? Szőlőtőkékünk gerezdjének csorduló itala; a mi nehéz munkánk eredménye. Végül azonban Istenatyánk szeretetének adománya. Mit kínálunk tehát áldozati anyagul? Azt, amit bőségesen adott az Úr.

2. Azokat Neked ajánljuk.

Minden áldozat felajánlás és átadás.

a) A mi áldozatunk tárgya – a föld terméke. Ez azonban csak külső, tárgyi felajánlás. Az áldozat sokkal több.

b) De a mi áldozatunk lényege Krisztus. „...mennyivel inkább tisztítja meg lelkiismeretünket a holt cselekedetektől Krisztus vére, – aki az örök Lélek által önmagát ajánlotta föl szeplőtelen áldozatul Istennek – hogy az élő Istennek szolgáljunk!” (Zsid. 9,14). – Ezt újítja az Úr szolgálója: „Hiszen napkelet-től napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen tiszta edeláldozatot áldoznak és mutatnak be nevemnek. Bizony, nagy az én nevem a nemzetek között, – úgymond a seregek Ura” (Mal. 1,11). – Végül is amit anyagban adtál, abból is visszakínálunk, de akit nekünk élettartalomként adtál, azt a mi Urunk Jézus Krisztus is áldozatul kínálja.

Bef.: Mindent Te adtál, és mi mindent Neked kínálunk.

*

1. (Communio) beszéd: Ízleljétek az Urat

(Dogmatikus beszéd: Isten a jóságos)

„Ízleljétek meg és lássátok, mily édes az Úr, boldog az az ember, ki őbenne remél!” (Zsolt. 33,9).

Bev.: Érzékszerveink fogják fel a világot; analógiailag ezek értelmezik a világ Urát, az Istent. – Mi az Isten lényege?

1. Szeretet – a léte.

Az Írás szépen mondja: „Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet” (1Jn. 4,8). Ennek kiáradása több vonalat mutat.

a) Önmaga felé. Ez azt jelenti: Isten szereti Önmagát. A hittudomány szépen fejtegeti: Isten szeretete teljességével fordul Önmaga felé. De ez annyit jelent: az Isten kiáradó Jóság... A világot kiáradó szeretetből teremti.

b) Tehát a világ a cél? Nem! A világ tökéletessége visszaáramló jóság, amely az Isten Önmagának szeretetét hirdeti.

c) Szellemi lények felé. Ez kettős vonalú. Angyalnép felé boldogító. Ők teremtésükben tényleg az Istent dicsérő boldogok. Csak az elszakadtak – boldogtalanok. – Embernép felé boldogságot kínál. De itt is a Szeretet kiáradása a döntő, ahol az angyal és ember tökéletessége – az Isten dicséretének és

szeretetének élő valósága. Az élet harca után ez a vigasz várja: „Szereted az igazságot, gyűlölöd a gonoszságot, azért kent fel téged az Isten, a te Istened az öröm olajával, társaid felett” (Zsolt. 44,8).

2. Örömsordulás – jelenléte.

Isten ízléséről hallottuk a Zsoltáros szavát (Zsolt. 33,9)... De érzékelhetően mutatja ezt a Mester.

a) Lélekterítékként közeledik hozzánk. Kenyeret tör és azt mondja róla: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). Ez pedig öröm! Annál is inkább, mert a legnagyobb igényünk, életigényünk beteljesüléséről beszél.

b) Égi természetével él bennünk. Nem magunktól áhítózunk, hanem isteni szava mondja: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Ez pedig túlcsoordulás. Az isteni Szeretet túlcsoordulása és az ember szerető lelkének boldogítása. „Ha valaki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Azzal végzem, amivel kezdtem: ízlelni akarjuk az Urat. Az isteni Szeretet édességét érzi, élvezi és éli a Szeretetből áthatott ember lelki érzéke.

2. (Communio) beszéd: Kik járnak az élet ligetét?

(Erkölcsei beszéd: A tiszta élet boldogai)

Bev.: Isten országa az élet ligete, ahol boldognak kellene lennie Isten gyermekeinek. De vajon mindenkire áll-e, hogy az élet boldogjaihoz tartozik? Nem! Nem! Már csak azért sem, mert a boldogság birtoklását más és más módon keresi az ember. – Kérdéssé tehető: kik az isteni élet ígérének boldogjai?

1. Akikkel jár az Isten.

Az Írás szavai szerint az emberrel élt az Isten. Kik voltak tehát az Isten népei?

a) A paradicsom emberei. Erről szól az Írás mondván: „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezte az embert, akit alkotott... Mikor pedig meghallották az Úr Isten szavát, ki a paradicsomban járkált az alkony hűvösén, elrejtőzék Ádám meg a felesége az Úr Isten színe előtt a paradicsom fája közé” (1Móz. 1,8 és 2,8). – De úgy is értelmezendő: akikkel élt lelkében az Isten...

b) A „mi paradicsomunk” zárandokai. Ez a fogalmazás már szélesíti a tételt, mert a mai ember paradicsomának hirdeti a Mester teremtette életet, az Isten fiait földi országát. „Isten országa nem jön el szembeűnő módon. Nem lehet azt mondani: Nézd, itt van vagy amott. Isten országa köztetek van” (Lk 17,21). – Velünk – a „megváltott nemzedékekkel” jár az Isten. Egyházunkban: „Íme, én veletek maradok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20). – Lelkünkben: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). Azért igaz: az Úr Egyháza népe – az Úr életligetének házanépe.

2. És kiből él az Isten?

Isten jelenléte nemcsak helyrajzian gondolható el, hanem a vitális erő jelentkezésében is.

a) Nemcsak az általános jelenlétben áll mellettünk. Ez a jelenlét a létfenntartás alapja. Isten mindent teljesen betölt.

b) Hanem a megszentelő kegyelem csodás egybefonódásában. Ez az elsónél több. Itt már a természet közössége szerepel, és így az Istenatyja az emberfiaival belsőbb egységet hirdet. De ez nem a személyiség felolvadása, hanem önálló létként való fennmaradása. Ez a személyes együttlét ténye. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5).

Bef.: Az Isten életligetének földi lakója az ember, és örök ligetének személyes élvezője a hazatért zárandok.

*

1. (Postcommunio) beszéd: Az Isten tiszteletünk lelki segítségünk

(Erkölcsei beszéd: Az Isten tiszteletének hatása)

Bev.: Az ember útja – belső természeténél fogva – Istenhez vezet. Feléje tör a fejlődés útján, Hozzá emelkedik segítségvárás és vétel idején, Hozzá száll imádságok, áldozatok, szertartások segítségé-

vel. És végül Hozzá jut életének örök lendülése pillanatában. – De ez az Istenhez törés mit eredményez az ember lelkében?

1. Felemeli a lelket – Isten világához.

Az istentiszteletünk – ima és áldozati liturgia. – Valójában mi ez?

a) Lelkünknek Isten felé való fordulása. Itt figyelem fordul Isten felé.

b) Lelkünknek Istenhez való felemelése. Itt – a lélektevékenység két mozzanata (ima és áldozat) mozdul Isten felé.

2. Hogy élete átalakuljon Isten világához.

Az égbe vágyás, Istenhez szállás és könyörgő belégzése – lélekgazdagodást keres.

a) Tárgyilag – Istent kereső az emberi lélek. Ezért emelkedik hódolatosan Isten felé. Az ő nemes égi igénylése az ég Urának állandó magasztalása.

b) De anyagilag – lélektelítésért eseng. Mit kér az ember? Vagy a földi élet küzdelmeihez erőt. – Vagy lélekátnemesítő kegyelmet. – Lehet bűnbocsánat, de lehet megszentelődés is. Végül is az az igazság, hogy gazdagabbá akar válni és valóban gazdagabb lesz az ember, mert lélektelítést ad neki az Isten.

Bef.: Íme a liturgikus Isten imádás hódolat az ég Urának, de lélekgazdagodás – a föld embereinek.

* * *

B/ rész – b/ csoportja: a napi Evangéliumra épített beszédek

Az evangéliumi szöveg így szól: „Abban az időben ismét nagy tömeg vette körül. Mivel nem volt mit enniük, magához hívta és így szólt hozzájuk: „Sajnálom a népet. Már harmadnapja kitaranak velem és nincs mit enniük. Ha étlen küldöm haza őket, kidőlnek az úton, mert néhányan messziről jöttek.” Tanítványai erre megjegyezték: „Honnan veszünk itt a pusztában annyi kenyeret, hogy mind ellássuk ezeket?” Ő megkérdezte tőlük: „Hány kenyerek van?” „Hét”, felelték. Erre meghagyta a népnek, hogy telepedjék le a földre. Aztán fogta a hét kenyeret, hálát adott, megtörte és odaadta tanítványainak, hogy osszák szét. Szét is osztották a népnek. Volt néhány apróbb haluk is. Azokat is megáldotta és szétosztotta. Miután ettek és jóllaktak, hét kosár kenyérmaradékot szedtek össze. Mintegy négyezren voltak (akik ettek)” (Mk 8,1-9).

Különálló beszédek

a) *alcsoport: A csodás kenyérszaporítás tényének részletei*

Első és megindító gondolatcsoportnak adhatnák ezt, mégpedig egészen homiletikus módon.

(Felhívandó a figyelem arra a tényre, hogy erről a tételről igen sok beszéd található a nagyböjt IV. vasárnapjának magyarázatánál, mert az is a kenyérszaporítás csodáját írja le).

1. beszéd: A kenyerek csodája

(Pedagógiai beszéd: Az Úr adta táplálék)

Bev.: Mester adta imánkban a „mindennapi kenyér”-ért fohászkodunk. – Hogy ez a fohász valóság legyen, azért fakaszt Isten keze tavaszt a télből és sarjaszt gabonát a szántó föld ölén, és így nyújt liszté őrült búzából kenyeret az éhező népnek. Mi ugyanis Isten népe vagyunk, tehát Ő gondoskodik rólunk. Ez a gondoskodás az égi Atya szeretetének jele; annak a Szeretetnek, aki még az ég madarairól is gondoskodik: „Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak s csűrökbe sem gyűjtenek: mennyei Atyátok táplálja őket. Nem értek ti többet azoknál?” (Mt 6,26). Talán azt is mondhatnók: úgy tekint a teremtményekre az égi Atya, hogy szeretetének bősége árad életükre. – De ha ez így van a nagytermészetben, akkor még inkább így kell lennie a „kistermészet”, az ember életében! Szinte elképzelhetetlen, hogy ne jusson azok asztalára kenyér, akik az Isten valóságos gyermeknépei. Azért bátran kell az egekre feszítenünk lelkünket és váró vágyakozással kell kérnünk a mindennapi kenyeret...

1. Bízunk abban, hogy égi Atyánk szeretetéből jut a „kis családnak”.

Mindnyájunk kis szentélye az a család, amelynek tűzhelyéből terítődik a család asztala. – Azért szentély, mert életet fakasztó otthon. Azért boldogság tanyája, mert mindig terül rajta a szerető család-

tagoknak.

a) A „mindennapit” hozza a gondosan **dolgozó apa**. – A követelődző szeretet fűzi az apát a családdhoz, és az áldozatos munkája teszi lehetővé az asztalterítést. Szinte kikívánczik belőlem annak az igazságnak leszögezése: Az apa „áldott munkája” **megsokszorosítja** a család kenyérének számát...

b) A „mindennapit” teríti és szeli az **áldozatos anya**. Ez a „szent személy”, az életforrás lesz az az áldott teremtmény, aki odaadó munkával dolgozik, fárad, hogy szelhesse a puha cipót... Nagyt és nagyobbat az övéinek és kisebbet önmagának... Ő „sohasem éhes”... De övéi: igen! Így töri és fogyasztja a mindennapit a család apraja és nagya...

2. De bőségesen jut a számban növekedő családnak is.

„Isten követe” az új család minden egyes újszülöttje. Ha bőséges az „**Isten áldás**”, ha felgyarapodóbb az isteni gyermekesereg, akkor bőségesebb lesz a **kenyérszaporodás**. Több a kérő száj és több az áldott kenyér...

a) **Csodásan szaporodik a kenyér**. – Magyar közmondás: ha bárányt küld az Isten, akkor legelőt is teremt számára. Annál inkább igaz, minél hangosabban hallják az Úr szavát: „Aki pedig befogad egy ilyen gyermeket az én nevemben, engem fogad be” (Mt 18,5). – Az újszülött azért „Isten követe”, mert valóban Ő küldte; az ember csak befogadja!

b) És a kenyér még azért is elég lesz, mert **szerényen eligénytelenedik a szülő**. **Lemondó** az élet a szülőknek alkony felé törő útján; mégpedig azért, hogy bőséges és derűs legyen a hajnalnemzedék életszakasza. – Íme, Isten csodás természettörvénye gondoskodik a szaporodó kenyérről is...

Bef.: Végül is mi ez? Hogyan lesz elég kenyér, ha sok a kérő száj? A felelet ez: Isten adta csodás kenyérszaporítás kettős útján. Figyeld csak a **természet** törvényét: szórom a magot, és négyszeresen kapok vissza!... Majd figyeld az Isten áldotta család **életét**: szelem a kenyeret, és mindenki jól lakik belőle!... Miért? Mert Isten megáldja az áldozatos dolgozót és eledelt ad minden éhezőnek.

2. beszéd: A vendégek ezrei

(Erkölcsi beszéd: A Mester csodája)

Bev.: Búzát aratunk június végén és friss kenyeret szelünk augusztus elején. Így a kenyérszaporításnak csodáját ülhettük a nyár derekán. – De a kenyérszaporításnak csodáját közlő evangéliumi szöveg ezt súgja nekünk: itt az égi Mester szólt és cselekedett, hogy isteni hivatását lássák a kielégített emberek. – Mit mutat és mond nekünk az Úr csodás kenyérszaporítása?

1. Látszólag kevés a hét kenyér ezreknek.

Ez az elemi megállapítás. Mindenki tudja és érzi. Az emberek igénye és a kenyér mennyisége olyan arányt mutat, amely ezreknek igen sok szeretetet követel.

a) Kevés az öt árpakenyér... Sok száj sok falatot igényel.

b) Ha csak emberi a szerteosztó kéz... Ez ugyanis csak a meglévőkből adhat.

2. De a Mester csodájával elég mindenkinek.

De itt Mesterünk az osztó. Ő a kenyeret teremtő, az embert kielégítő és életet irányító.

a) Az Ő áldó szava – csodával gyarapít.

b) Az Ő osztó keze – csodával sokszorosít.

c) Az Ő áldotta kenyér – csodával kielégít.

Bef.: Mindig csodát mondtam. – Igen. Mégpedig azért, hogy erősen vésődjék lelkünkbe, hogy itt Jézus isteni hatalmával találkoztunk. Értelmünk tudja, hogy ezrek nem élhetnek öt kenyérből és tapasztalatunk azt mutatja: mégis jóllakott a több ezres tömeg. – Ne felejtsetd azonban: nem bűvészmutatvány a szent jelenet, hanem Krisztus jelmutatása arra figyelmeztet, Isten jár közöttünk. A csoda tehát Isten jelenlétének jele.

3. beszéd: A kielégülők

(Erkölcsi beszéd: Az ember igényeinek a beteljesülése)

Bev.: Emberi életünk állandóan kitaruló amforához hasonlítható, amely nyitott szájjal várja a felszálló adományokat. – Ha jól megfigyeljük életünket, akkor reádöbbenünk, hogy testi és lelki igények teljesülésére tárul egek felé életünk tarisznyája. – Mivel akarjuk kielégíteni igényeinket?

1. Kenyeret vár az éhező szája.

Világos jelzése Isten tervének, hogy fejlődő életünk erőforrások felé fordul, hogy onnét erőket me-

rítsen.

a) Az elernyedő test ereje – a kenyér. Biztosítója az Isten, ha megdolgozik érte az ember. Épp azért az Úr áldott népe, a föld egyszerű csoportja, mert kezük munkája nyomán illatozik a ház asztalán a föld termelte domború kenyér. – Az igazság ez: amit a munkába vitt verejtékében elvesztett az ember, azt bőségesen adja vissza a megtermelt eledel.

b) És így életlendület forrása is a kenyér. Az étel a munka és az elvesztett erők visszaszerzésének eszköze, továbbá az új nekilendülések forrása. Így azután értelmet talál ez a tétel: nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért eszünk, hogy éljünk. Kell tehát az áldott kenyér, hogy erőteljesen dolgozhassék a felerősödött ember.

2. És lélekeledelt igényel az emberi szellem.

Ámde a kenyér erejével erősödött ember nem zárja be lélekamforájának száját. A testben erős embernek ütemszerűen követelőző lélekigényei vannak. Ezt sejteti az Írás szava: „Látszólag ugyan ettem és ittam veletek, én azonban láthatatlan étellel és itallal élek, mely rejtve van az ember szeme előtt” (Tób. 12,19).

a) Neki kell – a lélek kenyere. Ez első fokon a lelki élet területére akarja tágítani az ember igényeit. Neki kell az igazság. Ez is kenyér! „Táplálja őt az élet és értelem kenyérével, s itatja az üdvös bölcsesség vizével” (Sir. 15,3). – Neki kell a szépség. Ez is eledel. – Neki kell a jóság. Ez is gazdagodás.

b) De neki kell – mindenképp – a szellem Kenyere. Ezt hirdeti a Mester: „Én vagyok az élet kenyere. Atyáitok mannat ettek a pusztában és mégis meghaltak. Itt a mennyből alászállott kenyér, hogy aki eszik belőle, meg ne haljon” (Jn 6,48-50). – Neki kell az isteni élet. Ennek erősítője a Szent Kenyér.

Neki kell – végnélküli területen – az isteni élet. Ennek erejéből fakad az örök élet. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). – Végül mindez annyit jelent, hogy a véges szellem örök lendülettel igényli a végtelen Szellemet, az égi Atyát. És az igény módja? A szeretet örök kapcsával akar fordulni az örök Szeretet köré.

Bef.: Íme az emberi lélek tárt szájú amforája, amely csak akkor érzi telítettnek önmagát, ha nyerte és hordozza magát az égi Atyát.

3/a: (változat) beszéd: Misericor super turbam

(1958.VII.6. Budapest, Szt. Erzsébet templom)

Bev.: Csak a „csodatevés pillanata előtt” áll ez a mesteri ítélet?

1. Sokasítja számunkra a magok elhalásával – a földi kenyér bőségét.

Ez az Evangélium gondolata szüli:

a) Kevés – a vetemény.

b) És százszorosa – a termés!

2. És biztosítja számunkra a magunk elhalása után az örök élet dicsőségét.

Ezt a Szentlecke szövege is értelmezi...

a) Krisztus szeretete indított áldozatos halála – a gyökérszet.

b) Az életünk testi lehajlása, de lelki felemelkedése – a kivirágzás.

Bef.: Íme, örök igazság: misericor super turbam.

4. beszéd: Az „elbocsátottak”

Bev.: A mai Evangélium egyik mondata így szól: „és elbocsátá őket”: „Azután hazaküldte őket” (Lk 8,9)... Éhező volt a nép, telítette őket az Úr és hazabocsátotta a boldogok csoportját. Vajon van-e ehhez hasonló kegyelemosztás és a mi életünkben van-e kielégülés? Vajon hogyan bocsát útra bennünket?

1. Miután telítettett lelkünk szent igéjével.

a) Az Úr szent háza – Isten igéjének hangoztatója. Azért épül e szent hely, hogy hangozzék benne az isteni ige.

b) Az Úr igéje csendítően zengő szó és életet irányító beszéd. Ezért szól az Egyház tanítása; az itt hangzó szó – az Isten tanítása. „Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20).

2. Miután telítettünk – a Szent Kenyérrel.

a) Kenyeret is tör nekünk itt a Mester szolgálja. Krisztus rendelte Egyház szolgálja. „Valahányszor

ugyanis e kenyeret eszitek, s e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jön” (1Kor. 11,26).

b) Hogy erőt vegyen a gyengülő lélek. „Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, melyet adni fogok, az én testem a világ életéért” (Jn 6,51).

3. Miután boldog hordozói lettünk az égi ajándékoknak.

a) Az égi Kenyér – természetfeletti kegyelmet közöl. Erről mondja az apostol: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

b) Az isteni természet mellett isteni erényekkel is gazdagít. Ennek vételét így nevezi meg az Egyház: a hit, a remény, a szeretet – a Szentlélek ajándékai.

Bef.: „Ite missa est” – hangzik a mise végén. Jelentése: távozzatok! – De hogyan? Üres kézzel és lélekkel? Nem! Nem! A telített ember örömeivel és az isteni életet élő lélek boldogságával.

5. beszéd: Kérhető-e a csodás kenyérszaporítás?

(Erkölcsei beszéd: A kérés lehető)

Bev.: Amikor a csodás és bőséget táró Isten ajándékkal áldó szeretetével találkozunk, akkor mindig belénk vág a nehéz gond: miért nem voltunk mi ezeknek a boldog időknek az élvezői? Pedig arra kellene gondolnunk, hogy Mesterünk tanítása szerint Ő mindig velünk van, és így a kegyelem Tőle leeshető. – Azt jól tudjuk, hogy Isten kezében a világ és a lélek kincse. Kérhető tehát Tőle a föld minden bősége. – Tehetjük-e ezt mindnyájan?

1. Urunk biztató szava: Kérjétek!

Mi lehet tehát a mi kérésünk tárgya?

a) Mindig és mindent kérhetünk. Lehet ez testi és lelki. Még anyagiakat is kérhetünk. Isten ezeket is javunkra teremtette. Erre neveljük gyermekeinket. – De bizakodó kérésünk sohase legyen vakmerően követelőző.

b) Még csodálatos és kivételes kegyért is esdekelhetünk. Az Írás csak két helyen szól a csodás kenyérszaporításról. De igen sok helyen szól a másirányú isteni kegyelemárasztásról.

2. Urunk adománya a teljesülés.

Biztos-e, hogy segít az Isten? Igen! Miért?

a) Ő ígérte. „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak” (Mt 7,7). Az Ő ígérete pedig szent.

b) És ha látszólag nem teljesít? Jól kérdezed: ez tényleg látszat. Isten ad, a te jóllátott érdekeid szerint. Amit mi jónak látunk, az sokszor rossz a léleknek. Azért így is kérjünk: adassék ami a Te ítéleted szerint az életem java. Sokszor a „rossz” fordul jóra, a kért „jó” fordult volna rosszra...

Bef.: Bizakodva kérhet tehát az ember, és biztosan segít és gazdagít az Isten!

6. beszéd: Az életben megisméltődő csoda

(Pedagógiai beszéd: Hogyan ismétlődik a kenyér csodája?)

Bev.: A felületes ember egészen csodálkozva hallgatja a mai Írás szövegét és megrendülve gondol arra a nehézségre is: hát ennyinek eledele lett a néhány árpakenyér?!... De nézzünk csak kissé körül a mi szántóink búzatábláin és nézzünk csak kissé körül gyümölcsöseink szőlővilágában, azonnal reá fogunk döbbedni, hogy az Isten nagy kertje emberfiai otthonának állandó kenyérszaporítását mutatja.

1. Igényli az ember a sokasított kenyeret.

Ez az első és alampengindulás. Ősi vágy, mert nélkülözhetetlen igény.

a) Van ebben testi vágyakozás. Éhes az ember és vágya a kenyér. Azért terem a föld, hogy töltekezzen az ember.

b) Van ebben munka által való erőfeszítés. Munkát fektetek bele, hogy kenyér legyen a föld terméke. „Az ember úgy születik nyomorúságra, mint a madár a repülésre” (Jób 5,7).

c) Van ebben egek felé forduló áhítozás. Emberi erők mellett Istenhez is fohászkodik az ember.

2. Áldásával kíséri az Isten a kenyér növekedését.

Ez a második mozzanat.

a) Van ebben természetes segítség. Ez a fejlődés törvényszerűsége. Ezt Maga az Isten adta az életbe.

b) Van ebben külön segítség is. Ez a szeretet törvényeinek diadalmasabb érvénye. Isten tudja igé-

nyeinket és Isten közvetlenül, személyes szeretetben segíti életünket. – Ez a csoda gyökérzete.

3. Százszorosán fizet a róna.

Az Úr áldását és ember munkáját földanya szolgálja ki. Egész csoda a menete.

a) A holtak látszó szem életre kel (Lagerlöf Z. meséje a búzaszemről). Élővé lesz a feltámadt szemecske.

b) A „kevés” „sokat” termel. Tízszere, ötvenszere a hozam. Csodák erejével, Isten szeretetével gazdagodik a kalász.

c) A sok sokaknak kenyere leszen. A búzaszemek liszté őrlődnek és a búzaszemek kenyérré kovászosodnak, kenyérként illatoznak.

d) És vége a csodának? Nem! A kenyér életerővé, vérré változik. Ez a csodák csodája!

Bef.: Örök forgásban áll az élet. Minden valamivé leszen. A mag búzaszárrá, búzakaralásszá, a búzaszem kenyérré, a kenyér életerővé. – Mi ez? Olyan csodás szaporítása az életnek, amelyet nem vesz észre a felületes ember, de meglát és megfigyel az isteni ember.

7. beszéd: Milyen kenyér után áhítózunk?

(Erkölcsei beszéd: Földi eledelünk)

Bev.: Mesterünk tanítása igényünknek mondja a mindennapi kenyeret. Ténylegesen érezzük, hogy a kenyér a földi erők jelképe, és az eledel megszerzése életünk legerősebb ösztökéje. Ezért dolgozunk és ezért küszködünk. – Mi tehát lelkünk kérése?

1. A földi kenyeret is kérjük.

Maga a Mester tanít erre. „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” (Mt 6,11). Hogyan kéri ezt az ember?

a) Maga az áldozatos munka a kenyér kérés tárgyi jelzése. A dolgot, a munkát végzi az ember, hogy kenyérré váljék a munka gyümölcse.

b) Az imádkozó fohászokadás pedig az ember alanyi függésének a megcsendítése. Az ugyanis biztos, hogy a segítséget és éltetést adja az Isten. Ezt alanyilag kéri az ember.

2. És az égi Kenyeret áhítózunk.

Ámde kenyerünk csak testi erőink forrása, de lelkünk is a lélekkenyér igényese.

a) Nekünk kell az Isten ígéje. Ez az isteni szó magyaráz, értelmez és életértékekre figyelmeztet. „Éhínséggel sanyargatott téged és eledelül mannat adott néked, melyet nem ismertél sem te, sem atyáid, hogy megmutassa néked, hogy nemcsak kenyérből él az ember, hanem minden igéből, mely az Isten szájából jő” (5Móz. 8,3).

b) Hogy erős legyen vételével az ember lelke. És a hittel fogadott isteni szó hitből élő életre segít bennünket.

Bef.: Így telítve élünk a földön. És az örök élet biztosítékával kopogtatunk a mennyek kapuján.

8. beszéd: A csodatevő emberi hang

(Dogmatikus beszéd: Az oltár csodája)

Bev.: Mesterünk két kiemelkedő parancsot ír elő az Egyháza számára: az első az igehirdetés, a másik az áldozat bemutatása. Mindkettőben csendül az emberi szó, de érvényesül az isteni erő. A csoda kenyérszaporítás Evangéliumának olvasásánál vegyük vizsgálat alá azt a parancsot, amely az utolsó vacsorám hangzik és imígyen szól: „Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19). – Hogyan valószínűsíti ezt az Egyház?

1. Krisztus parancsára szól a felszentelt szolga.

a) Egyházunk a szentelés kegyelmével felruházva küldi. A küldés erre építkezik: „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet... tanítsátok őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,19 és 20). – A szentelés lényege: hatalom átadás. Gyökérzete pedig: kegyelem vétel.

b) A szolga pedig egyházi díszben a Mester szavait idézi. Erre a parancsra építkezik: „Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19). Azt teszi, amit a Mester tett, azaz azt az áldozatot mutatja be, amelyet a Mester bemutatott. „Az Úr Jézus elarulásának éjszakáján fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte és így szólt: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem, melyet értetek adok” (1Kor. 11,23- 24).

2. Emberi szóra engedelmes az égi Mester.

És mi történik a szentmise átváltoztatásának végső szavára?

a) Az Úr a földre száll. Minden pap szavára. És a bűnösére? Azéra is. Miért? Ő ígérte és rendelte.

b) Hogy vérnélküli áldozata legyen az embernek. Mindent a pap végez, ami látszat, és mindent Krisztus mutat be, ami valóságos áldozat. Az Egyház tanítása ez: a pap megisméltető szava, és a Mester megvalósító áldozata.

Bef.: Lám az ember hangja – Isten hatalmára támaszkodva – Isten Személyét is áldozatra indítja.

*

b) alcsoport: Egyéni meglátás és a gyakorlati életre átértékelhető megvilágítás

A gondolkodási és tételkeresési módszereknek bemutatása után lássunk néhány beszédet, amely a fellépő gondolatok egyvelegéből emelkedik elő. Legfőbb tárgyuk természetesen a mai Evangélium szövegében közölt csodás kenyérszaporítással kapcsolatos.

1. beszéd: A búzaszem csodája

(Dogmatikus beszéd: Az élet táplálása)

Bev.: Lagerlöf Zelma gyönyörű mesét írt a búzaszem álmáról. A búzaszem szomorkodik elhagyatottságán, amikor testvéreitől elszakítva eltemetik a földbe. Siránkozása után álmod lát és a bizsergő élet érzése után a valóságban reáébred az új életre. – A búzaszem álma a búzaszem valóságos csodája. De nemcsak a csirahajtás zsendülésében, hanem kenyérré, az ember éltetőjévé válás elhivatottságában. És még továbbmenve: az örök élet eledelévé való nemesedésben. – Hogyan tárja elénk Isten adta csodáit a búzaszem?

1. A búzaszem első csodája: kenyérévé válik az embernek.

Micsoda szép fejlődésen megy át a búzaszem?

a) Sarjad az anyaföld méhén. Az előző év tavasza, nyara összegyűjtötte kis csiraszeme köré az éltető sikkert, hogy a jövő évre szóló termésnek legyen éltető eledele. – Íme az előregyűjtés csodája.

b) Kalászba szökken a nyár folyamán. Itt már a fejlődő jövő a mozgató erő. Barázda pihenő, nap-sugár sziporkázás és eső, harmathullás az új kalász fejlesztője. Íme a kifejlődés csodás munkája.

c) Gazdag terméssé érik a ringó táblán. Zöldellő levélkéi aranysárgává válnak, puha szemecskéje keménnyé acélosodik. Íme a beérés csodája.

d) Liszté őrlődik a malom zúzdáján. Barnás „kabátja” állatok eledele lesz és a porrá finomodott tartalom kenyérünk alapanyagává válik. Íme: a kenyérré válás csodája. – És most azt kérdezem: mi ebben a történésben az Isten valóságos csodája? A felelet ez: Istenatyánk gondoskodó szeretete mindent úgy rendez előre, hogy embergyermekének életerős eledelt kínálhasson. És ne felejtse el: egy-egy szem sokszorosodása: az Isten áldása.

2. De ez minden? Nem!

A búzaszem második csodája: anyaga lesz az égi Kenyérnek. Ez már az elsónél is nagyobb. Lássuk alapító csodáját és lássuk ismétlődő csodáját.

a) Az utolsó vacsora az alapító levél. Krisztus akarta. A szövege így fektettetett le az Írásban, az Írás „Magna Charta”-jában: „Aztán kenyeret vett kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: „Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre.” Ugyanígy vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: „Ez a kehely az új szövetség az én véremben, amelyet értetek ontok” (Lk 22,19-20).

b) A napi szentmise az ismétlődő tény. Krisztus akarja, az Egyház megvalósítja. Szt. Pál így írja le ennek megisméltését: „Az Úrtól kaptam ugyanis, amit közöltem veletek: Az Úr Jézus elárulásának éjszakáján fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte és így szólt: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem, melyet értetek adok. Ezt tegyétek az én emlékezetemre” (1Kor. 11,23-24). A csoda lényege: nincs kenyér, hanem Krisztus Teste; a csoda ereje nem a test, hanem a lélek erősödik az isteni Áldozatban való részesedésben és a belőle fakadó kenyértörésben. – Íme a búzaszem legnagyobb csodája, az égi Kenyérré válás kegye és az embernek az örök életre való előkészítése. És itt is mindenki veszi és mindenki kielégül.

Bef.: A kenyérszóróról szól az egyik igen szép legenda. A mesekirálynak az volt a legnagyobb öröme, hogy kenyeret tört és osztott úgy, mint Szt. Erzsébet. – De az osztók tényleg csak a föld kenyé-

rét a testi élet újjáfejlődésére adták. Szt. Vince már a szeretet közvetlenségét is követeli és a személyes szeretetgyakorlás művészetét ajánlja. Mesterünk szeretete a legfelsőbb fokról szól. A személyes szeretetben Önmagát adja. „Ne fáradozzatok veszendő eledelért, hanem azért, amely az örök életre megmarad, amelyet az Emberfia ad majd nektek: mellette tanúskodik az Atyaisten” (Jn 6,27), – Ez a gondoskodás – a kenyér csodájának a megvalósítása.

2. beszéd: A részvét ereje

(Erkölcsei beszéd: A részvét értelmezése)

Bev.: Az Írás szavai szerint így szól a Mester, nézván a várakozókat: „Sajnálom a népet” (Mt 15,32)... Ez a mondat élénken utal arra, hogy emberi érzéssel néz bennünket az égi Mester. Tudja, hogy igényeink vannak és készséges együttérzéssel siet igényeink kielégítésére. – Miképpen kell értelmeznünk Mesterünk felénk forduló részvétét?

1. A szerető lélek legnemesebb együttérzése.

Az egész egybecsengésnek lélektani alapja a hasonlóság. Mindig lebegjen szemeink előtt, és azt is vegyük figyelembe: Mesterünk teljes ember.

a) Mesterünk emberi természete – egyező a mi emberi természetünkkel. Ez lénytani hasonlóság. Ebben ered a lélektani egybecsengés.

b) Mesterünk emberi igényeskedése egyezik a mi igényeskedésünkkel. (étel, ital, öröm, szenvedés)... Ez belső dinamikai hasonlóság.

c) Mesterünk emberi érzülete hasonló a mi érzületünkhöz. Ez a testvéri, személyi, de embertermészetben alapuló hasonlóság. Mi ez valóban? Annak a nagy igazságnak a hirdetése, hogy emberként jelenik meg köztünk az isteni Küldött, hogy emberi érzélemmel is kapcsolódjék egymáshoz az isteni Mester és a földi ember. Résztvevő a Mester, hogy vele együtt érezzen az ember. Íme, ilyen nagy kincs a részvét értéke.

2. De a részvét könnyen lehet a lelkek kísértője.

Itt már az ember-részvételre kell gondolni, mégpedig a túlzottan elérzékenyített részvételre.

a) Együttérzésünk egyik legnemesebbje a részvét. Azért, mert a látott bajokon való segítési készség a szülője. Épp azért áldozatos szeretetre ragad (Lásd: irgalmas samaritanus).

b) De életünk egyik nagy kísértője is lehet az érzélgős részvét. Ez az ösztönös érzések fokozására hangol. Ez az érzélgős egybecsengésre hangol. Ez az érzéki szeretet lobogását hozza. Végül az áldozatnak vélt, de valóban bűnös önátadásban talál levezetést. – Mi lehet tehát az érzélgős részvét? A bűnök anyja és az emberi lélek elkallódásának eszköze. Az első részvét kegyéért esedezünk, a másiktól pedig felvértezve óvakodjunk.

Bef.: Andre Gide világhírű francia írónak van egy ilyen neves regénye: „La symphonie pastorale”. Ennek tartalma: addig vigasztalja a főhőst, a szegénységből felemeltet, betegségből meggyengített leánykát a főhős, amíg ösztönös érzésvilág veszi hatalmába a két „részvéttel és szeretettel” egybefonódó lelket. – Jól jegyezd meg: isteni érték a szerető részvét, de életkísértő az érzélgős részvét.

2/a (változat) beszéd: A mindig résztvevő Mester

(Erkölcsei beszéd: A Mester résztvevő szeretete)

Bev.: A Mester részvétellel nézi a hallgató népet... Olvasd csak: „Ő elvette betegségeinket és bajainkat hordozta” (Mt 8,7). – De kérdés marad: vajon reánk is kiárad-e ez a szeretet, amely erőt adna a küszködő életünknek? A felelet így lép elénk három megállapításban:

1. Táplál – a föld asztalának bőségével.

a) Nekünk adja a föld termékét.

b) De mi dolgozzuk meg annak értékét.

2. Táplál – az égi ige isteni eledelével.

a) Isteni ige: „Nemcsak kenyérral él az ember...” (5Móz. 8,3).

b) Emberi életben hallgasd az isteni igét.

3. Táplál – az égi Kenyér terítékével.

Ez az eledel – az örök élet eledele.

a) Erősít a földiekből való kiemelkedésben.

b) Biztosítékot nyújt az örök élet elnyeréséhez. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem,

annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

Bef.: Legyünk boldogok! Az Úr „asztaltársaságának vendégei” vagyunk és így végül is az Isten házában örök lakói leszünk.

3. beszéd: A Mester lábainál

(Pedagógiai beszéd: A Mester lábainál)

Bev.: Houender, a híres lélekvezető elmélkedési sorozatot írt erről a tételről. – Igen! Oda kell borulnunk a Mester lábaihoz vagy oda kell telepedni az Úr zsámolyához. Akár a bűnös Magdolna, akár az Urát hallgató Mária a mi életünk élő példaképei. – A Mester lábaihoz települteknek két nagy csoportja vagyon: hallgatók és cselekvők. – Melyek az igazi letelepülők?

1. Ülnek és csak hallgatnak.

Az első csoport tehát a hallgatva hallgatók.

a) Van köztük egyszerű hangfelfogó. Közömbösen hallók. Ilyenek voltak a Mester kíséretében kíváncsiskodva odasodródók. Ma is igen sok ilyen „hallgató” akad.

b) Van köztük felfigyelő. Ezek már lélekből arra fordulók. Ezek között is elég sok a kíváncsi. Ma is igen sok ilyen ember akad.

c) Van közöttük lélekbe vevő. Gondolj a magvető példájára. „A jó földbe esők végül is azok, akik meghallgatják az ígét, jó és erényes szívvel meg is tartják és termést is hoznak állhatatosságban” (Lk 8,15). Ez már a gyűjtő ember. Ez már az Istentől váró lélek. Ilyenek voltak a tanítványok és Jézus igazi követői. Ezeknek élete azután áhítatosan hallgatóvá válik. Ez már maga keresi, készséggel hallgatja és áhítatos lélekkel magába zárja. Ilyenek is vannak sokan.

2. De kiből lesz élet az isteni ige?

Csak azokban, akik további lépést is tesznek. És mi ez? Ülnek és hallgatás után cselekszenek. Ez az utóbbi az igazi „evangéliumi” csoport.

a) Befogadja az isteni ígét. Élettelevényben pihen az Úr tanítása. Ahogy fent idéztük: Lk 8,15...

b) Nyomán és erejével megtisztítja a lelkét. Virágos kert lesz a lélek sivataga. Az Úr szava szerint bontakozik az élete. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5).

c) És isteni étellel hódol a Mester előtt. A valóságos élet így jellemezhető: az örök virágzásba szökken az ember lelke. Igaz lesz róla az Írás szava: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). Ez az az ember, aki hallja és éli Isten igéjét. És mi az eredménye? Isten fiává lesz. Azért mondja az apostol: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Jól jegyezzétek meg: **csak így** lehet Krisztus népévé és a mennyország örökösévé válnunk.

Bef.: Mennyi eleven hangszóró gyűjti maga köré az Úr házanépét!... Templom, iskola, egyéni beszélgetések stb. stb. – De kérdés: annyi-e az eredmény, amennyi a csengő szó és a zengő beszéd? A hiba ott van: sok a hallgató, kevés az **életté** teremtő. Mi azt határozzuk el, hogy életté teremtjük magunkban az Úr igéjét.

4. beszéd: Az emberi élet központja

(Dogmatikus beszéd: Krisztus és az ember)

Bev.: A geometria tanítása szerint a legrövidebb sík terület a kör. Mégpedig azért, mert a központ és a kerület minden pontban egyenlő távolságban van egymástól. A központból indul ki minden sugár, és a központba tér vissza minden szabályosan visszatérő rúd. – Emberéletben is kereshető és található ez a gyönyörű szabály, ha az élet széles peremén elhelyezkedő embertömeg befelé való gravitációját szemléljük. De igazság-e ez a hasonlat?

1. Krisztus az élet Ura.

„Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3). – Ennek a tételnek ilyen részletei vannak:

a) Ő az élettelen és anyagian élők Ura. „Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön” (Mt 28,18).

b) Ő az emberi élet Ura. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Kenyeret ad a testnek, kenyeret ad a léleknek és örök életet ad az embernek. „Aki eszi

az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én feltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

c) Ő a mennyei világ Ura. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). – Ez az Uraság a teremtés, megváltás és megszentelés vonalát követve döntő az emberi életet tekintve. Az élettelen világ ugyanis csak függvény, az ember azonban szabadon Isten felé forduló. Nekik Ura az Isten, mert teljes a függés, nekünk Urunk az Isten, mert magunk tesszük függővé magunkat.

2. Ember az élet Urának örök bolygója.

Tehát mégis függvény.

a) Függvény a teremtésben. Ezért gravitál oda. Igen! De csak lényteni ez a függés. Ezt is tudatossá teszi az ember. Ezt készséges örömmel fogadja az ember. Sőt az istenképesség is helyet találva – ezt boldogan, személyesen szolgálja az ember.

b) Függvény a megváltásban. Ezért hálálkodó az ember. Ez is lényteni függés. De ezt is tudatossá teszi az ember. Hogyan? Úgy, hogy maga is közreműködik az önmegváltás csodás művében.

c) Függvény – a megszentelődésben. Ezért tapad hozzá a „szőlővessző” erejével. Ez is lényteni. De ezt is az ember alanyi megszentelődése fejleszti és teszi egyéni létté. Az egész függés lényege: az isteni Szeretet kiáradása, amely azután a személyes szeretet ébresztésében sodorja maga felé az embert. Ezért igaz Szt. Pál szava: „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

Bef.: A nagy világ élő naprendszerének örök napja: a Fiú. Bolygók és holdak vagyunk. Nélküle halottak, sőt semmivé zsugorodók. – Tőle az élet, a fény. – De ez azután: örök. Ebben él boldog életet – a halált nem lelő emberfia.

5. beszéd: Az erőt sugárzó

(Dogmatikus beszéd: Krisztus hatalma)

Bev.: A színpompás lepkenemzedék sajátja, hogy keresi a fényt. Csak az éjjeli baglyok és denevérek tartoznak az éjszaka, a sötétség nemzedékéhez. Embrenemzedékét a „fény népeivé” teremtette a Mindenható. Barátja a nap, fényt felfogó szerve a szempár. De a homályba vont igazságok kutatása is az ő hivatása. Ezért áldotta az Úr értelemmel, melynek fénye még a rejtélyeket is megoldja. – Azután pedig tanító és fényszóró lesz, hogy ködösebb lelkű testvéreinek Fároszává legyen. Törtet tehát Krisztushoz, hogy Belőle merítsen.

1. Az Ő tanítása – az égi ige.

Istentől jő Ő maga és így Isten fényét hozza és sugározza.

a) Ő maga az isteni Ige. „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1).

b) Az Ő szava – az isteni ige. – Követségben jár. „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). „Bizony, bizony mondom nektek, aki ígémet hallgatja és hisz annak, aki engem küldött, örök élete van és nem kerül ítéletre, hanem már átment a halálból az életre” (Jn 5,24). „Amint te küldtél engem a világba, úgy küldöm én is a világba őket” (Jn 17,18). Igét és igazságot hirdet, mégpedig az Atya parancsából. „Én nem magamtól beszéltem, hanem az Atya, aki küldött engem, ő parancsolta meg, mit mondjak és mit hirdessek” (Jn 12,49).

c) Az Ő igéje fény. „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14,6). – Életet értelmez. Emberéletet értékel. Isten szeretetének fényét hozza. Az örök élet fényével kecsegtet.

2. Áldása pedig a világitás és olajának csordítása.

Ő a fény és a fénybe vonó. „Az igazi világosság, mely minden embert megvilágosít...” (Jn 1,9). – De mik vagyunk mi?

a) Tőle fényt vevők. „És ha világosságot gyűjtenek, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világitson a ház minden lakójának” (Mt 5,15).

b) Másoknak fényt adók. „Így világitson világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és magasztalják mennyei Atyátokat” (Mt 5,16). Mi – az emberek fényforrásává leszünk. Szülők, nevelők, embertestvérek. Amit vettünk, azt szerteszórjuk. – Vannak lángoszlopok is. Ezek a hirtelen lob-

banó lélektüzek. Vannak napok is. Ezek az Isten hivatott hirdetői. Vannak holdak. Ezek a másoktól fényt vevő „világítók”. Vannak – szentjánosbogárcák. Ezek az élet csendjében példát adó embertestvérek. De minden ember – Istentől vett és embernek szór.

Bef.: Fárosz! De olyan, amely haza akar kísérni embertestvért – az örök Fényhez. Így leszünk azután a Fény földi és égi nemzedéke.

6. beszéd: A mindenkinek kenyeret törő (Dogmatikus beszéd: Az örök élet eledele)

Bev.: A magyar nép a mostani hetekben gyűjti kérékbe, asztagokba, zsákokba égi Atyánk kenyéradományát. Ünnepséggel és imádsággal szokták befejezni a csodás kenyérszaporítás évenként ismétlődő gyűjtő munkáját. A kenyér teremtőjének jár a hálás imádság, de a kenyér törőjének a szeretet és hódolat kézcsókja. Azért mondja a régi közmondás: a szeretet legigazibb jele a kenyértörés, és a hála legmélyebbről fakadó forrása a tört kenyér vétele. – De kicsoda az igazi kenyértörő? Vegyük feleletül a mai Evangélium szent szövegét.

1. Kenyeret az éhezőknek.

Ott áll a Mester a hallgatásban elfáradt nép között, és kicsordul ajkán a mondat: „Sajnálom a népet” (Mt 15,32/Mk 8,2).

a) Látja az „éhező” népet. Hallgatták igéit, befogadták tanításait, de testi erőik megfogyatkoztak.

b) Részvétet érez a lelke mélyén. Ezért mondja az apostoloknak: „Sajnálom a népet. Már harmadnapja kitartanak velem és nincs mit enniük. Ha étlen küldöm haza őket, kidőlnek az úton, mert néhányan messziről jöttek” /Mk 8,2-4/. Emberi természete – részvételre hangolódik. Segíteni akar.

c) Amit tud, azt tesz érdekében. Szeretettel hallgatták, szeretettel siet segítségükre. A kenyérszaporítás az emberszeretet isteni és csodás kiáradása.

Ember csak emberi segítséget nyújthat, de az Istenember isteni erővel segíthet. De segít is annál inkább, mert ez a kenyérnyújtás is felhangolása a léleknek, égi kenyéradományozás előkészítése. Mert mást is akar adni. Mit?

2. Lelki kenyeret – az örök élet zarándokainak.

Ennek előhirdetése a fizikai kenyér sokszorosítása.

a) Lélektáplálék az isteni ige. Ezt állandóan osztja. Ez a tanító Mester hivatása. „Az Úr lelke rajtam: Ő kent föl engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek. Ő küldött engem, hogy meggyógyítsam a megtört szívűeket” (Lk 4,18).

b) De lélektáplálék az égi Kenyér. Ezt előfutamoza az Ószövetség. „Megszabadította hátát a terhétől, kezét a rabszolga-kosártól” (Zsolt. 80,7). De előre jelzi Ő maga is. „Az én testem valóban étel s az én vérem valóban ital” (Jn 6,55).

c) Maga az utolsó vacsorán megvalósítja. Ezt írja le Lukács evangélista: „Aztán kenyeret vett kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta neki: „Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre”. Ugyanígy vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: „Ez a kehely az új szövetség az én véremben, amelyet értetek ontok” (Lk 22,19-20). – Ebből enni annyi, mint az örök élet várományosaivá lenni. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én feltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). – Végül is mi az igazi érték? Kell a fehér kenyér, hogy erős legyen a test, kell az égi Kenyér, hogy isteni legyen az élet. A föld kenyere földi életet, az égi Kenyér isteni és végnélküli életet biztosít.

Bef.: Otthonunk díszé – az aratók szalagos kalászkoszorúja. Földi életünk éltetője az Úr áldotta hófehér sült kenyérszelet... Lelki életünk tápláléka a hófehér égi Kenyér. „Aki ezt a kenyeret eszi, örökké él” (Jn 6,58).

7. beszéd: A néma Mester (Pedagógiai beszéd: Az Úr szava)

Bev.: Szánja a Mester a sereget, de szánja-e az én szegény életemet? Szegény hallgatója vagyok, szól-e hozzám is így: szánom ezt a szegény gyermekemet? „Sajnálom a népet” (Mk 8,2). Kihez szól ez a sajnálkozó érzület?

1. Szól azokhoz, akik napokon át éhezve keresik.

a) Tehát nem a távozők. A környezetéhez kitartókhöz. „Jézus akkor megkérdezte a tizenkettőt:

„Csak nem akartok ti is elmenni?” (Jn 6,67).

- b) Majd szól a bűnösökhöz.
- c) Végül szól az üldözőihez is.

2. Szól azokhoz, akik áhítatos lélekkel hallgatják, hogy kövessék a szavát.

- a) A Mester igénye, hogy kövessék tanítását.
 - b) De ugyancsak igénye, hogy teljesítsék tanítását.
- Bef.: Nem néma az Úr. Beszél az Őt keresőkhöz.

8. beszéd: Az Úr közelében lévők

(Erkölcsei beszéd: Az Úr igazi körzete)

Bev.: Ez a körzet olyan, amelyhez minden embernek tartoznia kellene. De valóban kik élnek az Úr körzetében? Van-e itt is lélekközelség és lélektávolság?

1. Közelében vagyunk mi: hívei az Egyház keretében.

Mesterünk szent egységbe fogta népét.

- a) Péter a fej. „...Jézus ...mondta: „Legeltesd juhaimat” (Jn 21,17).
- b) Nép a nyáj. „Én vagyok a jó pásztor: ismerem enyéimet, és enyéim is ismernek engem, mint ahogy az Atya ismer engem és én ismerem az Atyát. Életemet adom a juhokért” (Jn 10,14-15).
- c) És Ő **maga** az igazi Pásztor. Ez az Egyház külső kerete és Krisztushoz fűződő belső élete. – Ide tartoznak a látható Egyház küzdő tagjai és a láthatatlan Egyház megdicsőültjei.

2. De közelében élhetnek nem hívei: lélekkapcsolatban.

Vajon így is magába zárja az Egyház a szélesebben értelmezendő „láthatatlan” tagjait? A szenvedő Egyházat és a küzdők távoleső táborát?

- a) Vannak láthatatlanul közöttünk küszködő lelkek.
- b) Van a Krisztust kereső igazak tábora. Ide tartoznak a vággyal Krisztushoz fűződők.
- c) A léleekben Krisztus tartozékai. Ide tartozik az összes ember, mert mindannyiukat hazavárja a Mester.

„Más juhaim is vannak amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra: egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16).

Bef.: Íme a széles körzet, amely léleekben fogja egybe Krisztus házanépét.

9. beszéd: Az Úr közvetlen közelében élők

(Erkölcsei beszéd: Az Úr választottjai)

Bev.: És a közvetlen népei? Ezek a misztikus kapcsolatban élők választottjai. Életük jellemző szövege: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal.2,20). – Kik ezek?

1. Az Úr választotta karizmatikusok.

Lehetnek ezek:

- a) A világtól visszahúzódók. Remeték, szerzetesek. Ezek különös hivatású karizmatikusok.

Lehetnek ezek:

- b) A világban élők. Ezek a világban való apostolkodás áldozatosai.

2. Az Úr áldotta misztikusok.

Itt az életszentség kivételes embereire kell gondolnunk.

- a) Akiket magával ragad az Isten (Szt. Pál és a csodás elragadott szentek).
- b) Akiket magánjelenésekkel áldott az ég Ura.

Bef.: Ezek az Úr Szent Szívén pihennek. – De az Isten kegye minket is érdekesíthet reá... Kérjetelek és adatik nektek!

10. beszéd: „Sajnálom a népet”

/Mk 8,2/.

Bef.: Az Úr e szavaival kezdem: „Sajnálom a népet...!” A Mester szavainak értelme: nézem az emberiséget egyetemét, amelynek egy része a földanyától várja eledelét, a másik tábor pedig az égi Atyától akarja leesdeni az ég kegyelmét.

1. Szánom a sereget, amelynél hiányzik a kenyér.

Pusztaságban élnek, honnan vesznek kenyeret? Honnan fakad a forrás üdítő itala? Látszólag az a tapasztalat, hogy földanyánk kenyere erőt ad, mégis a legnagyobb igazság az, hogy a föld erejét is Isten táplálja, és nem növekszik dús fű ott, ahová nem száll Isten áldása. – Tudja az Úr, hogy a föld is igényünk, mert kenyértörés nélkül nincs földi élet, erő. Teljesíti Isten ezt a kérést, a természetes ember eme kívánságát, de jelzést ad, hogy a föld áldása azok számára nyilatkozik, akik égre tekintenek, Krisztushoz könyörögnek, Krisztusra vetik tekintetüket.

2.Szánom a sereget, amelynél hiányzik az égi Kenyér.

Földanyánk méhéből való életkeresés akkor kiteljesült élet, ha égi Atyánkhoz fordul, aki biztosítja számára amire szüksége van. Égi Atyánk nélkül sem tehetünk, égi Atyánktól leesdhetünk mindent. Sokan közülünk nem veszik észre, hogy földi igényekkel követelődünk, pedig a lélekben csendülő vágyakkal egek felé kellene fordulnunk, hogy kikényszerítsük Isten csodáját. Atyátok az Isten, Ő mindent ad, amire szükségetek van. – A fölemelkedés azért fontos, hogy az ember belső lelki törtétese, igénykeresése ne csak a földiekért tudjon könyörögve könyörögni, hanem lelkének igényeit is tudja imádkozva leesdeni. Ez abból a gyökérből táplálkozik, hogy Istent égi Atyánknak tudjuk. Aki az Atyaság csodájában hisz, az az Isten-fűség tényét tudomásul veszi és kitárt kézzel, mint szárnyakkal emelkedhet az Atya felé. Ezen a kapun mindenki zörgethet, mert „zörgessetek és megnyitnak nektek, kérjetek és adnak nektek” (Mt 7,7). Akiben ez a lelkület él, az érzi, tudja, hogy nemcsak szánni fogja az Úr, hanem égi kegyelmével áldani. Szánni azt fogja az Isten, aki földi kenyeret keres. Az ilyeneket is meghallgatja a szánakozó Atya, de inkább azokra fogja áldólag emelni kezét, akik égi Kenyeret esdenek Tőle. Szánja a Mester azt is, aki annak a hiányát érzi, amit a test követel tőle, de különösen lélekáldással azt fogja, aki a testi élet hiánya érzetével is egek felé néz és égi Atyánktól várja lelki igényeinek teljesülését.

Bef.: Akik ezzel a hittel tudtok élni, nem elégsztek meg, hogy földanyánktól a test élete számára testi eledelt kérjetek, hanem égi Atyátokat kényszerítitek, hogy könyörüljön, és a föld ajándéka mellett lelketekbe zárjátok a lelki élet kincseit is.

*

c) alcsoport: A Mester szeretetéről, az emberek asztaligényéről és az eledel minőségéről

Kissé „egyvelegszerűnek” látszik a sok szempont szerinti megosztás, de ezt azért tesszük – az Evangélium szövegét követve –, hogy ki-ki a maga látószöge szerint válassza és fejtegesse az egymáshoz nagyon közel eső megoldási anyagot. – Lássuk most ezek vázlatait.

1. beszéd: A „báránkának füvet adó égi Atya”

(Dogmatikus beszéd: Mindenkiről gondoskodik az Úr!)

Bev.: Lehetne a címnek magyarázata...

1. A föld asztalát teríti.

a) Otthon.

b) Eledel.

2. Lélekasztalát kegyelmével teríti.

a) Kultúra – esztétika.

b) Természetfeletti élet.

Bef.: Fogjuk össze: így jut tápláló rét minden báránkának.

2. beszéd: A lélekbe látó szem

(Dogmatikus beszéd: Isten látása)

Bev.: Vezessük be azt az igazságot, amely szerint az emberi szem a felszint látja.

1. És az isteni szem?

a) Okok sorozatát.

b) Emberi lélek rejtélyét.

2. Mert minden Tőle.

a) A Teremtő mindenütt.

b) A Fenntartó – mindenben.

Bef.: Legyen az a gondolat, hogy Isten látó szeme szerint ítéljük meg a világot!

3. beszéd: A résztvevő szeretet

(Erkölcsi beszéd: Mesterünk istenemberi szeretete)

Bev.: Abból a gondolatból vehetjük, hogy Jézusunk: Isten – ember. Isteni Személy, de emberi természetet is hordoz. – És mi az emberi természet?

1. Emberiesen is lát bennünket.

a) Próbálkozásainkat látja.

b) Igényeinket kielégíti.

2. Isteni bőséggel segít bennünket.

a) Földi kenyeret ad az éhezőknek.

b) Csodásan enyhíti az éhezőket.

Bef.: Mesterünkhöz tapadunk, mert minden igényünk kielégítését Tőle várjuk.

4. beszéd: Éhező szájak – learatott mezők

(Szimbolikus beszéd: Mit ad az Isten?)

Bev.: Vessük fel ezt a gondolatot: a föld terméke után nyúl az emberi igény. – A jelképes gondolatcsoportot így magyarázzuk:

1. Éhező szájak megnyílnak.

a) Kérő imára.

b) A kenyér fogyasztására.

2. Learatott mezők termései kenyerekké válnak.

a) Termelte az ég Ura.

b) Csodával kenyérré tette az égi Atya.

Bef.: Hálát zengjen a nyitott száj!...

5. beszéd: Az éhező ember

(Dogmatikus beszéd: Mit igényel az ember?)

Bev.: Fejlődő lény az ember...

1. Kenyeret kér a test.

2. Lelki táplálékot kér a lélek.

3. Kegyelmi erőt kér a szellem.

Bef.: Mutassunk reá arra: ezek harmonikus kielégítésében lesz fejlődő az ember.

6. beszéd: Az irgalmas szamaritánus

(Biblikus beszéd: A szamaritánus)

Bev.: Ismertessük a szamaritánus történetét (Lk 10,25-37).

1. Életképének igazi értékét: értékeljük.

a) Meginduló.

b) Segítő.

2. Majd vessük lélekarcunkra az ő lelkének képét.

a) Felfigyel-e lelkünk mások bajára?

b) Segítő-e kezünk mások gyámolítására?

Bef.: Vonjuk le következtetésként: az irgalmas szamaritánus lelkét add nekem, Uram!

7. beszéd: A „letelepültek”

(Liturgikus beszéd: A hallgató hívek) (Lásd: korábbi gondolatcsoportban a beszéd más alakját)

Bev.: Rajzoljuk meg a mi templomunk együttesének képét. Azután kérdezzük: hová települtek?

1. Krisztus lábaihoz (igét várok!)

a) Az oltárhoz jöttetek.

b) A kereszthez hullottatok.

2. Krisztus asztalához (eledelt kerések!)

a) De kenyeret is igényeltek.

b) Élő Kenyeret vesztek!

3. Krisztus Szent Szívéhez (szeretetet áhítoztok)

a) Emberekként jöttetek szívetekkel hozzám.

b) Istenembernél kopogtatok az Ő Szent Szívének kapuján.

Bef.: Az Úr örök templomában majd Vele maradtok mindörökké.

8. beszéd: Az éhezők étterme

(Liturgikus beszéd: A templom szolgálmánya)

Bev.: Kérdezhető, van-e most életcönakulum a föld embere számára? A felelet léssen: ez a templom. – Keressük a terítéket...

1. Az első teríték – az isteni ige.

a) Isten küldötte.

b) Emberi ajak hirdette.

2. A második teríték – az égi eledel Kenyere.

a) Krisztus Urunk szerezte.

b) Papjaink keze osztja most is.

Bef.: Öröme hangolandók a hívek, mert a krisztusi liturgia a mi templomainkban is megújhodik.

9. beszéd: A „szerény eledel”

(Liturgikus beszéd: Az emberi lélek eledele)

Bev.: Érinthető ez a kérdés: mi az ember napi eledele? Felelet: kenyér és víz. – És mi a lélek eledele és itala?

1. Az Úr szavainak ismétlődő hallása.

2. Az Úr Kenyerének törése.

Bef.: Hát szerény eledel az égi táplálék?!...

10. beszéd: Az asztalhoz gyülekezők szokása

(Liturgikus beszéd: Mit teszünk ebéd előtt és után?)

Bev.: Megrajzolható a katolikus család ebédi szokása: ima. Étkezési ima. Szép szokás.

1. Ebédlő asztalunknál első hangunk az imádság.

2. Ebédünk végén utolsó hangunk a hálaadás.

3. És asztalunknál állandó csengés az Úr imádása.

Bef.: E szép szokás ajánlása mellett párhuzamba állítható a földi asztal és az égi asztal illemтана.

11. beszéd: Mit adhat nekünk a Mester?

Bev.: Szóró kezű a Mester... Mit ad valóban?

1. Mindent, ami természeti.

2. Mindent, ami természetfeletti.

Bef.: Mit adjunk tehát mi? Örök hálás szeretetet.

12. beszéd: A krisztusi kéz érintése

(Dogmatikus beszéd: Krisztus a csodatevő)

Bev.: Vessük fel a kérdést: mit tehet meg a Mester? – Feleljünk a csodatevés erejét is belekapcsolva.

1. Amit az Úr érint, az isteni változást mutathat.

És mi az valójában?

a) Földi vonalon – csoda.

b) Természetfeletti vonalon – isteni kegyelem.

2. Amit az ember Isten érintése után fogad, az csodás erőket hordozhat.

a) Az isteni kéz ereje átsugárzó erő.

b) Az átsugárzó erő csodákat teremtő hatalom.

Bef.: Emeljük ki: a Mester közvetlenül és közvetve is csodatevő.

13. beszéd: Az áldásra emelt kéz

(Liturgikus beszéd: A papi áldás)

Bev.: Mutassunk reá arra a szép szokásra, hogy népünk igénye az áldás.

1. Az újmisésé.

a) Az olajtól illatos kéz érintése.

b) Áldás – az „első szeretet” lendületével.

2. A misét mondóé.

a) Minden áldás.

b) Mise áldás.

3. A jubileumot tartóé.

a) Élet áll mögötte (az életet élő pátriárka áldása).

b) Kicsi út áll előtte (a távozó pátriárka áldása).

Bef.: Hivatkozunk arra, hogy itt is Isten ereje rejtőzik. Az Egyház imája inkább talál meghallgatásra.

*

d) *alcsoport: Kiké az Úr és kik veszik kiáradó kegyelmét?*

Itt azután egészen analogice, vagy misztikus átkapcsolással fejtegethetnők ezeket a kérdéseket. Beszédeink jellegét az adja, hogy vigasztaló gondolatokat akarnánk azoknak, akik Krisztustól távollé-
vőknek érezhetnék magukat. Azt is mondhatnók, hogy talán hívogató hang az Úr akla felé.

1. beszéd: Kié az Úr?

(Erkölcsei beszéd: Ki az úr tartozéka?)

Bev.: Akár merre sodor is az élet, az Isten határain belül marad az ember. Duhajkodó hangulatá-
ban talán elszakad az Úrtól, de elkomolyodó percében keresi az Istent. – De kié valójában az Úr?

1. Akik Hozzá sereglenek.

Ez természetes. Miért?

a) Mert ezek Istent keresők.

b) Mert ezek Istent találók. – A Mester körzetének első gyűrűje – a keresők tömege. És a többi?

2. Akikhez a Mester siet.

Kettős vonzás. Ember tör az Isten felé, de a szerető Mester siet – a veszendő felé.

a) Maga mondja – a jó Pásztorról.

b) Maga teszi – a bűnösökkel.

3. Mindnyájan látjuk saját életünkben.

Bef.: Sodródik az ember, és mégis mellette marad az Isten. Mert az Isten a Szeretet.

2. beszéd: Az útszéli elesetteké

(Pedagógiai beszéd: Az elesettek vigasza)

Bev.: Vándornépnek természetes élettörvénye: fáradtan keres üdítő pihenőt. Kenyeret... italt... ár-
nyékot... De a lélekvándor fáradsága és elesettsége hol talál enyhülést és erőforrást?

1. Az élet Ura – oázisaiban,

Az élet Ura a sivatagokban is teremtett oázisokat.

- a) A vándor küzdelmét ismeri.
- b) A vándor felüdülését segíti. Üdítő ital az oázis forrása. Lélekerő a Mester segítő odahajlása.

2. Az élet Ura szeretetében.

Ez a szeretet tárgyilag kettős.

- a) Felemel a lélek közelségéhez.
- b) Táplál az élet Szent Kenyerével.

Bef.: Végül is ez az igazság: boldog lehet az elesett és fáradt ember, mert hozzá is kegyes a szerető Isten. Oázissal telepíti be az élet sivatagját és Önmagával erősíti fel az élet vándorát.

3. beszéd: A messziről jötteké

(Erkölcsei beszéd: Az élet sivatagjából érkezőké)

Bev.: Jelképesen kell magyaráznunk az egész képet. Azok a messziről érkezők, akik az Úrtól távolólve járták zarándokéletüket. – Kik ezek?

1. A kísértések fergetegéből jövők.

Kísértő viharok zúgnak végig az embereken.

- a) A világ.
- b) A test.
- c) A hatalmi vágy. Ez a küzdők világa. Ilyenkor egy a szavunk: **mentsd meg** őket, Uram!

2. A bűnök birodalmából jövők.

Ez már az elesettek birodalma.

- a) Gyenge volt az akarat.
- b) Diadalmas lett a gonoszság. Itt Szt. János hangja cseng: „Tartsatok bünbánatot” (Mt 3,2).

3. A lélekpokok világából jövők.

Ez már a lélekmélységek világa.

- a) Egyházi fogalmazásban: „De profundis”.
- b) Tudományos nyelven: moral insanity. Wilde és a nagy szakadékok írói tudnak példával szolgálni erről...

Bef.: De van-e vigasz ezek számára is? Igen! A jó Pásztor elhagyja a 99 igazat... Az isteni Szeretet ezeknek is Atyja.

4. beszéd: A kételkedőké

(Erkölcsei beszéd: Krisztus ereje)

Bev.: Még a kételkedőké is! Pedig ezek lelkét így lehetne jellemezni: a kenyeret adó jó Mesterben hisznek, de a csodás Kenyeret ígérőben kételkednek. – Hogyan tartoznak ezek is a Mester körzetéhez?

1. Áldott kenyérből élnek.

Az Istenatya jósága – az ember táplálása.

- a) Tőle a világ kenyere és itala.
- b) Tőle a lélekeledel egyszerűbb adománya (Lásd: a természetes törvények. Mindez adomány, előkészület. Jellege: per materialia ad spiritualia).

2. Majd isteni kegyelmére is felfigyelnek.

Az emberi élet erejét a földiek adják. De ha ezeket veszi az ember, akkor csodás átalakulás megy végbe benne.

- a) Felfigyel a szeretettel adakozóra.
- b) Bizalommal lesz a jósággal szemben.
- c) És hódolatosan veszi a magasabb rendű ajándékokat. Fokozatos a lélek odahajlása, de biztos az eredmény észlelése.

Bef.: Így lesz odahajlóbb a kételkedő hívő. Jól meg kell jegyezni: nem a feddő szó, hanem az ajándékozó szeretet ragadja magával a lelket.

5. beszéd: A lélek Kenyerének erejét vevőké

(Misztikus beszéd: A lélek Kenyerének csodaereje)

Bev.: A kenyér természete, hogy a test életét fejlessze. Az elernyedte izom megerősödik, ha a ke-

nyértörés után a barna rozs és árpaliszt éltető ereje felszívódott a szervezetbe. – De az Írás azt mondja: „Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való” (Mt 4,4). Van tehát étel, mely a lelket táplálja. Hogy pedig a lélek a testnél több, azt mindenki érzi. Az lesz tehát az értékesebb kenyér, mely a lélek erejét gyarapítja. Kérdés: mit eredményez a lélekben a lélekkenyér vétele?

1. Ilyen kenyér elsősorban az evangéliumi ige.

Tárgyi lényege: az Isten szava, tehát a lélek tápláléka. De különösen keresendő, milyen hatást biztosít a számunkra?

a) Felvilágosítja értelmünket.

b) Jóra és helyes útra vezet életünket. Ennek a tápláléknak a kiosztója a felszentelt pap, az Úr szolgálója. Ő mindenkié. Lelkének bőségéből mindenki vesz és eszik a hívők serege. Mindenkinek ad, és mégis megmarad mindenki számára érintetlenül. A papnak lélekszeretete éltető kenyér. Ebből táplálkoznak a tömegek. De ő egész marad – mindenkinek! Szegénynek, gazdagnak egyaránt. Ő a híveké! Nem az egyeseké!

2. De ilyen kenyér: a legszentebb Kenyér.

Az oltár Kenyere. A tört és soha meg ne fogyatkozó Kenyér.

a) Azé, aki akarja.

b) Annyiszor, ahányszor akarja.

c) Teljesen, egészen! – Mi itt a maradék? Itt az Úr marad teljesen, érintetlenül. Nincs morzsa és törmelék. A kosárban az Úr marad. – De itt is kérdés: mi a hatása? A kegyelemmel telít. Krisztussal egyesít.

Bef.: A kenyeret azért törik, hogy a messziről jövők új erőt nyerjenek. A földi ember a legmesszebről, az égből jött és a legmesszebbre, az égbe akar térni. Neki a lélek Kenyere szent igénye. Az égi Kenyérre van szüksége, hogy visszatérhessen az örök hazába.

* * *

Beszédláncok és sorozatok

Most olyan **sorozatokat**, illetve beszédláncokat akarnánk bemutatni, amelyek a „**retorika**” szabályainak megfelelően vetnék fel a feldolgozható anyagot. Ezt a **kísérleti** bemutatást azért közöljük, hogy a szónok testvérünk okulva a példából, bármelyik beszéd előtt felvethesse az egymás után következő kérdéseket és így lehetőséget és területet találjon gondolatai fölvázolására. – Lássuk most tehát ezeket a rövidre fogott **sorozatokat**.

I. sorozat: „*Quis?*”

1. beszéd: Az éhes száj

Bev.: Színezzük a fészek lakóinak anya hozta eledelt váró együttesét.

1. Földanyánktól várjuk a kenyeret.

2. Égi Atyánktól kapjuk a kegyelmeket.

Bef.: Tárja fel a tételt: Istenünk életünk kielégítője.

2. beszéd: A dolgos kéz

Bev.: Jelezzük, hogy két kezet adott az Isten, hogy bőségesen szerezhessen kenyeret az ember. – De mi a kéz értéke?

1. Megragadja a munka eszközét.

2. Szébbé teremti a világ szívét.

Bef.: Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a dolgos kéz az élet asztalterítékének a biztosítója.

3. beszéd: A terítő lélek

Bev.: Lépünk át az asztalt terítő ember munkájára. Végül is az az igazság: ma az ember az élet-asztal terítője.

1. Terít – saját magának.

2. Terít – embertestvéreinek.

Bef.: Fogjuk egységbe a mondottakat: magad terítsd asztalod terítékét.

*

II. sorozat: „Quid?”

1. beszéd: Az asztal

Bev.: Kérdezzük, milyen szerep vár asztalunkra?

1. Hordozza a napi eledelt.

2. Maga köré gyűjti a családi együtttest.

Bef.: Ezt a hasonlatot boncolgassuk: A tűzhely hazahív, és az asztal összefog...

2. beszéd: A teríték

Bev.: Érintsük az asztal terítékét...

1. Legyen teríték a fogyasztandó kenyér.

2. De sohase a segítő „embertestvér”.

Bef.: A kenyeret rágva fogyasztjuk, de az „embertestvért” sohasem rágjuk...

3. beszéd: A kenyér és a hal

Bev.: A Mester asztalának anyagát ismertessük...

1. Erősíti testünket az eledel.

2. De erősítse lelkünket az isteni kegyelem.

Bef.: Boldog, akit telít és erősít az eledel.

*

III. sorozat: „Ubi?”

1. beszéd: Az Úr nagy házában

Bev.: Mindig az Úr nagy házában vagyunk...

1. Isten sátra – a nagy természet.

2. Isten háza – a mennyország.

Bef.: Az egyikben Vele élünk, a másikban Hozzá vágyakozunk!

2. beszéd: Az Úr kicsi házában

Bev.: Minden kőből, fából emelt szentély Isten háza. A találkozás helye...

1. Találjuk Atyánkat a templomban.

2. Találjuk Atyánkat kicsi szentélyekben.

Bef.: Jelképezhetjük az örök Mécset. Itt a Mester!

3. beszéd: Az egyes lélek szentélyében

Bev.: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?”/1Kor. 3,16/.

1. Szentély a mi lelkünk.

2. Istenatyánk a mi Vendégünk.

Bef.: Értelmezzük ezt a szót: Theophoros.

*

IV. sorozat: „Quibus auxiliis”

1. beszéd: Az emberek szeretetéből indulva

Bev.: Minden adományt a szeretet indít.

1. Szeretettel nézzük embertestvéreinket.

2. Szeretettel adjunk életértékeket.

Bef.: Így követjük a csodatevő Mestert.

2. beszéd: Istenember részvététől áthatva

Bev.: Mi is a Mester részvétérzéséből táplálkozunk, ha embertestvér felé fordul a lelkünk.

1. Együttérez vele a lelkünk.

2. Egybecsendül vele a cselekedetünk.

Bef.: Így Jézus követői vagyunk.

3. beszéd: Az ég Urának kegyelmével telítve

Bev.: Rajzoljuk meg: mivé tesz minket az Isten kegyelme, milyen gazdaggá?

1. Sokat adott nekünk az Isten.

2. Sokat ad embertestvéreimnek a lelkem.

Bef.: Egybefoglalva – kicsordul a lélek telt kelyhe.

*

V. sorozat: „Cur?”

1. beszéd: A földi erősödésért

Bev.: Azért kapjuk a kenyeret, hogy erőt nyerjen az élet.

1. Földanyánkhhoz fordulunk a kenyérért.

2. Égi Atyánkhhoz fordulunk az égi kegyelemért.

Bef.: Életért keressük az élet kenyerét.

2. beszéd: Az égiekért való figyelmeztetésért

Bev.: Azt mondjuk, földi igényeink azért követelődznek, hogy lelkünkben is ilyen követelődzést ébresszenek.

1. Követelődzik a lelkünk.

2. Hogy eget érjen az életünk.

Bef.: Minden – a lélekért!

3. beszéd: Isten jelenlétére való hivatkozással

Bev.: Kérdezzük, miért tárul kérő imára lelkünk ajka?

1. Mert tudjuk, hogy jelen van az Atyánk.

2. Mert tudjuk, hogy megsegít az Atyánk.

Bef.: Boldogító az Isten jelenlétének tudata.

*

VI. sorozat:

1. beszéd: Emberi erőkkal

Bev.: Vajon emberi erőkkal kell-e és lehet-e célba futnunk?

1. Emberi munkánk nélkülözhetetlen.

2. De az isteni segítség mellőzhetetlen.

Bef.: Mindig kettős az értékes erőfeszítés!

2. beszéd: Ember részéről – hittel

Bev.: Mi az ember részéről adott rész?

1. Áldozatos megfeszülés.

2. És hittel való tevékenykedés.

Bef.: Ez az ember lélekmunkája.

3. beszéd: Isten részéről – égi kegyelemmel

Bev.: És az Isten miben járul életünk igényeinek teljesüléséhez?

1. Isten kegyelmének tárgyi televényével.

2. Segítő kegyelmének ihlető indításával.

Bef.: Igazolható végül: minden – az Isten!

*

VII. sorozat: „Quando?”

1. beszéd: Mikor nagy igény az Ég leereszkedése?

Bev.: Mikor lép fel bennünk az Istent kérő lélek?

1. Az emelkedési vágy fergeteges ébredésekor.

2. Az Isten szeretetének viharos fellobbanásakor.

Bef.: Fejtegessük: ez a szentek igazi extázisa...

2. beszéd: Amikor teljesen lehetetlen az emberi erők segítése

Bev.: Állapítsuk meg, hogy nemcsak szentek járnak a földön, hanem gyenge emberek.

1. A küzdők harca is – a könyörgések ideje.

2. Az elesettek jaja is – a fohászok forrása.

Bef.: Biztassuk testvéreinket: ilyenkor is hozzád szól az Isten.

3. beszéd: Amikor lélekemelkedést szolgál az Isten leereszkedése

Bev.: Szélesítsük ki a tételt imígyen: Isten jelentkezése a Lélek megjelenése.

1. A csoda – nem mutatvány.

2. A csoda – lélek emelés.

Bef.: Mindig akkor jelentkezik az Isten, ha a lélekszükségben nagyon is reá szorul az ember.

*

– A hét közismert kérdésre (stiliztika kérdései) adott felelet után még három **szempontot** mutatunk be, amelyek **kissé transzponálva** közelítik meg a mai Evangélium gyönyörű leírását és csodaközlését. – Lássuk most ezeket egyenként.

„Misztikus átépítés”

1. beszéd: Asztal – a föld

Bev.: Isten asztala a föld.

- 1. Terítette – a föld terméke.**
- 2. De eszköze az – ember verejtéke.**

Bef.: Isten azért adta a földet, hogy asztala legyen az embernek.

2. beszéd: Asztal – az oltár

Bev.: Más asztal is van. Az oltár – asztala. Hivatása fejtegetendő.

- 1. Rajta pihen az áldozat tárgya.**
- 2. Onnét emelkedik az áldozat illata.**

Bef.: Ez már az Úr számára készült asztal.

3. beszéd: Asztal – az „örök otthon”

Bev.: És az örök asztal?...

- 1. Urunk „családi otthona”.**
- 2. Emberlelkek boldog élettére.**

Bef.: Isten házanépeként fogadtatnak otthonba.

*

„Táplálkozás”**1. beszéd: Eledel – az isteni ige**

Bev.: Tereljük a kérdést arra a területre is, hogy eledel az Isten igéje is.

- 1. Lelkünkhez szól az Úr.**
- 2. Hogy táplálkozzék az ember.**

Bef.: Alkalmazásként hirdessük: az Isten szavát Krisztus jegyese közli.

2. beszéd: Eledel – az isteni kegyelem

Bev.: Ez a gondolat pendíthető meg: non tantum veritatis, sed etiam facto.

- 1. Természetfeletti éhséget ébreszt az Úr.**
- 2. Természetfeletti kegyelemmel elégít ki a Mester.**

Bef.: Ez az igazi lélektáplálék!

3. beszéd: Eledel – az égi Kenyér

Bev.: Idézzük eszünkbe a Mester szavait: „ettetek a kenyérből...” (Jn 6,26)...

- 1. Égből szállt alá a Szent Kenyér.**
- 2. Hogy erejéből égbe szálljon a kenyér.**

Bef.: Az erős lendület forrása az égi Kenyér.

*

„Erősek Kenyere”**1. beszéd: Föld gyengéjének ereje – a búzakenyér**

Bev.: Az erőfelvétel gondolatát érintsük, fejlesszük.

- 1. Felhasználhatók életerőink.**
- 2. Pótolhatók energiáink.**

Bef.: Magyarázza ennek élettani és természetes jellegét. De tegye hozzá: ez is a föld emberének töltekezése.

2. beszéd: A lélekben erősödőké – a lélek Kenyere

Bev.: Emeltessék magasabb, szellemi nivóra az ember.

1. Isten képei vagyunk a földön.

2. Krisztus Kenyerével táplálkozunk a földi vándorúton.

Bef.: Isteniek vagyunk, isteni az eledelünk.

3. beszéd: Isten atlétái: az örök Kenyér vevői

Bev.: A célbajutott ember életlakója eledelét érintsük: Isten országában Isten asztalának lakmározója. – Mi itt a lélek eledele?

1. A Szeretettel való táplálkozás.

2. A Szeretetlenben való elmerülés (értelmezendő!).

Bef.: Szt. Pál szövegét értelmezzük – a lélek örök táplálékára: „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

* *

Beszédláncok láncolatai

Most olyan néhány beszédből álló láncok láncolatát közöljük, amelyek összefogó egységbe kötnek a mai Evangéliumban leírt csodajellel kapcsolatos gondolat-foszlányokat. Majd pedig olyanokat, amelyek inkább arra segítenek, hogy egységbe fogva tudjunk más és más szemszögből ugyanarról a tételtől szólni. – Tehát csak útmutatást akarnak adni a rendszeres összefogásra a megadott keretek alapján. – Kiindulhatnánk az emberi igények területéről, így a **beszédlánc-sorozatok** főcíme lenne: **Életigényeink**. Mind testi, mind lelki igényeink tárgyalandók volnának. – Lássuk a sorozat beszédláncait egyenként.

– **Alaptétel**

I. beszédlánc címe: A földi kenyér igényese

Ez a beszédlánc a földi élet kenyerét próbálja értékelni és a vele való élést az Isten terveibe beállítani.

1. beszéd: Testben élünk

Bev.: A földből teremtettünk és a földből élünk.

1. A föld termi kenyerünket.

2. A föld csordítja italunkat.

Bef.: Mindezt Isten adja, de munkájával az ember szerzi meg.

2. beszéd: Táplálékért dolgozunk

Bev.: Az Isten adta „föld asztala” nem terülj asztalka!

1. Terem a föld.

2. Ha dolgozik az ember.

Bef.: Erre vállalkozzék az ember!

3. beszéd: Terített asztalnál töltekezünk

Bev.: Családi szentélyünk központi helye: a terített asztal.

1. Lehet örömmel várt helyünk az asztal.

2. Lehet ízetes falatunk a teríték.

Bef.: Gondolhatunk a közmondásra: ép testben ép lélek...

*

II. beszédlánc címe: „Alter Christus” arcéle

Ez a beszédlánc arra törekedjék, hogy a mai Evangélium nyomán kiverődő Krisztus arcot a Mester tanítványainak életére átrajzoljuk tételkifejtéssel.

1. beszéd: Az igényeket kereső ember

Bev.: Azzal kezdem: mások igényeit kereső és észlelő ember. Krisztus így vette észre a nép éhezését...

1. Figyeljen fel a pásztor a nyáj igényeire.

2. És szívesen álljon a nyáj szolgálatában.

Bef.: Kérjük az Urat, hogy ennek a lelkiületnek vonásai verődjenek ki arcunkon.

2. beszéd: Az igényeket kielégítő ember

Bev.: Érintsük a Mesternek ezt a tételét: „Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon és váltságul adja oda életét sokakért” (Mt 20,28).

1. Szórni – a földi élet értékeit.

2. Szórni – a lélekkincsek tömegét.

Bef.: Foglaljuk össze az egészet mondván: ezt Krisztus Urunktól tanulta a földi pásztor.

3. beszéd: A csodát tevő ember

Bev.: Gondolj a Mesternek erre a szavára: „...Ne tiltsátok meg neki. Aki az én nevemben csodát tesz, nem egyhamar fog szidalmazni engem” (Mk 9,39). – Most keresd: tettél-e te is csodákat?

1. Az embereket egek felé emelted.

2. Az embereket istenivé nemesítetted.

Bef.: Kérjük ennek a „csodatevő” arcnak kiverődését.

*

– Krisztusról

I. beszédlánc címe: Kicsoda Krisztus?

Ennek a beszédláncnak tárgyát itt úgy határozzuk meg, hogy személyiségének dinamikájából következtessünk lényegi mivoltára.

1. beszéd: Az emberi élet központja

Bev.: Kérdés, hogy kinek személye körül forog az ember élete?

1. Krisztus az élet Ura (eredet!).

2. Ő tehát az ember éltető napja.

Bef.: Színezendő a nap és a bolygó kapcsolata.

2. beszéd: Erőt sugárzó isteni Követ

Bev.: Szögezzük le ezt az igazságot: „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk. Őt rendelte a mindenség örökösévé, hiszen általa teremtette a világot is” (Zsid. 1,1-2). – Mit hoz?

2. Tanításban égi igét.**2. Kegyelmeivel lélekolajat.**

Bef.: A Követ Áldozatunk is!

3. beszéd: Kenyeret törő Istenember

Bev.: Rajzoljuk meg a mai Evangéliumnak Kenyértörőjét.

2. Kenyeret tör az éhezőnek.**2. Lelki eledelt az igazi életet áhítózonak.**

Bef.: Szögezzük le: ilyen az igazi életerőt osztó Mester.

4. beszéd: Táplálék, vagy kizárólagos öröm?

Bev.: Az élet a cél és az erőfelvétel az eszköz. Nem azért élünk, hogy együnk! Mi tehát a regula, vita? Feleljünk a következőkben.

2. Örömmel veszem a test eledelét.**2. Hogy ezzel emeljem a lélek lendületét.**

Bef.: Elhatározásunkat erősítsük: „regula, vita, regulamen”.

*

II. beszédlánc címe: Az ember étkezése

Ez a beszédlánc a testi és lelki „liturgikus” „étkezést” értékelje.

1. beszéd: A föld búzája – az ember kenyere

Bev.: Asztalunk a föld, terítékünk a kenyér. Ez is a föld terméke. – Milyen tervvel indított az Isten?

1. A föld népévé alkotott.**2. A föld termékeivel tápláltatott.**

Bef.: Célozzunk arra: de aligha csak ezek vagyunk!...

2. beszéd: Az ég mannája – az ember eledele

Bev.: A napi kenyér az eledel, de a „puszta vándorának” mannát ad az Isten. Kenyeret terem a föld, mannát ad az ég. – Mi ennek a hatása?

1. Erősíti a vándor testét.**2. De hittel telíti a gyengék lelkét.**

Bef.: A föld és az ég megnyílik, hogy eledelt kapjon az Isten vándora.

3. beszéd: Az Újszövetség Kenyere – a lélek eledele

Bev.: A Mester ígéretével kezdem: „Én vagyok az élő kenyér, mely mennyből szállott alá” (Jn 6,51).

1. Kenyeret ígér és ad a Mester.**2. Hogy lélekerőt merítsen a zarándok ember.**

Bef.: Vezessük le, hogy ez az élet Kenyere...

4. beszéd: Az Úr titkos „Kenyere” – az örök élet záloga

Bev.: Az örök élet a mi vágyaink vágya. – Így értékeljük ezt az eledelt:

1. Földi életünkben kegyelem forrása.**2. Örök életünkben isteni életünk záloga.**

„Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó

napon” (Jn 6,54).

Bef.: Kérjük: da nobis coelestum!

*

III. beszédlánc címe: Az örök élet Kenyerének igényese

Itt azt a gondolatot kell fejtegetni: nekünk igen-igen nagy az Isten felfokozta lélekigényünk.

1. beszéd: Nekem kevés a föld

Bev.: Próbáld méretezni az embert.

1. Az ember paránya a mindenségnek.

2. De ennek ellenére – fia az ég Urának.

Bef.: Fogjuk egybe a tételt mondván: érthető tehát, hogy neki kevés a föld.

2. beszéd: Nekem „száraz” a búzakenyér

Bev.: Jelképesen értelmezzük a száraz kenyér fogalmát. „Ízletesebb” – a puha és friss.

1. Ízesen akarnám törni a búza kenyeret.

2. De örökké illatosan csak az örök Kenyeret vehetem.

Bef.: Azért örök igényem az illatos „lélekkenyér”.

3. beszéd: Az örök Kenyér után áhítozom

Bev.: Lelkem gazdagodása életem vágya.

1. Amilyen a lényegem...

2. Olyan legyen a kenyérem.

Bef.: Isten fia vagyok, tehát az égi Kenyér után áhítozom.

4. beszéd: Ambrózia után vágyakozom

Bev.: A pogány „istenek itala” meséjével induljon...

1. A pogányok igénye – az ember hangját szólaltatja.

2. Az isteni ember – a lélek húrjait pendíti.

Bef.: A Szent Vér a mi italunk.

*

– Kizárólagosan a lelki táplálékról

I. beszédlánc címe: Az igazság igényese

Itt arról a belső vágyról kellene szólni, amely az emberi lélek egyik legősibb vágya: birtokolni akarnók az igazságot. Persze a főcél lenne: az Istennek mint az Igazságnak a birtoklása.

1. beszéd: Fényvető a lélek

Bev.: Ez a gondolat érintendő: élő reflektor a lélek. – Merre tör?

1. Belehatol a dolgok mélyére.

2. Felhatol az eget világába.

Bef.: Lelkünk sugárkévéje földet súroló és eget érintő.

2. beszéd: A lélek fénysugarának vetítődése

Bev.: Kifelé hatolva – a világot érinti a lélek sugárkévéje.

1. Megismerteti a teremtett világ felületét.

2. Megismerteti a mélységek rejtélyeit.

Bef.: „Zárt könyv” a világ, „nyitott könyvvé” teszi az ember.

3. beszéd: A lélek fénysugarának önmagunkra való vetítődése

Bev.: A „nagyvilág” mellett mi alkotjuk a „kisvilágot”. Rejtély marad-e az ember előtt?

1. Az ember önmagára is reflektál.

2. A lélekszentély így reagál.

Bef.: Magunk ismerői vagyunk és – alakítói!

4. beszéd: A lélek fénysugara Istenre is reávilágít

Bev.: Véges e világból eljutunk a végnélkülibe (ember) és innét a Végtelenhez.

1. Teremtett világot értelmez a „fénysugár”.

2. Végtelen Istent talál a lélekfénysugár.

Bef.: Fogjuk össze az egésznet mondván: földön járunk és égbe szállunk.

*

II. beszédlánc címe: Az „igazi élet” igényese

Itt az ember életének, mégpedig **teljes** életének igényeivel foglalkozunk. Szinte az lehetne a kérdés: mikor elégül ki lelkünk minden áhítozására?

1. beszéd: Miért jöttünk?

Bev.: Ez a kérdések kérdése, ha komolyan foglalkozunk önmagunkkal.

1. Azért, hogy tapossa a földet?

2. Vagy azért, hogy elérjük az eget?

Bef.: Teljesség csak a szellem birodalmában várható.

2. beszéd: Hogyan töltekezünk?

Bev.: Idézzük Mózes könyvét: „Éhínséggel sanyargatott téged és eledelül mannat adott néked, melyet nem ismertél sem te, sem atyáid, hogy megmutassa néked, hogy nemcsak kenyérből él az ember, hanem minden igéből, mely az Isten szájából jó” (5Móz. 8,3). Ezt erősíti a Mester is: „Jézus azt felelte: „Írva van: Nem csak kenyérral él az ember, hanem Isten minden igéjével” (Lk 4,4).

1. Ezért tárul ég felé a lelkünk.

2. Hogy az igén, a kegyelmen át istenivé legyen életünk.

Bef.: Így igazán bontakozik és töltekezik az életünk.

3. beszéd: Hová jutunk?

Bev.: Földi utunk vége – a sírgödör. De lehet-e diadalmas ez a leívelést hozó megállapítás?

1. Birtokba vesszük a szellemieket és a természetfeletti életet.

(Eljutunk a földi mennyek országába.)

2. Birtokállományunk lészen a végnélküli, isteni élet.

(Eljutunk az örök életű mennyek országába.)

Bef.: Ez a mi életünk igazi otthona. Ide jutunk.

4. beszéd: Hogyan élünk?

Bev.: Itt a végső életszakasz, a tudatos végnélküli élet a kérdés.

1. Mindent Istentől vettünk.

2. Boldogan, Istenben élünk.

„Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

Bef.: Ilyen élet – teljes élet!

*

– Az Úr vendégei

I. beszédlánc címe: Krisztus asztaltársasága

Itt azt a gondolatot kellene központba helyezni: kik alkotják az Úr vendégnépét? Az egyes beszédek szélesen fogva értelmezzék az Úr asztalánál letelepülőket.

1. beszéd: A meghívandók

Bev.: Isten asztalához Isten hívja az embereket. – De kik ezek?

1. Lehetnek – előrerendelték.

2. Lehetnek – külön hívtak.

Bef.: Mindenki kielégül, akármikor hívja a Mester. „Estére kelve így szólt a szőlősgazda vincelléréhez: Hívd össze a munkásokat, s add ki bérüket az utolsókön kezdve az elsőig” /Mt 20,8/.

2. beszéd: Az „útszél népe”

Bev.: Figyelj arra, hogy az Úr Jézus mindenkit letelepített.

1. Az elhanyagolt lélekkoldust is.

2. A kitzasztott életkoldust is.

Bef.: Mindenkit vonz a Mester. „Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindeneket magamhoz vonzok” (Jn 12,32)

3. beszéd: A „corpus Christi mysticum” minden élő sejtje

Bev.: Ennek a csodás egységnek a Mester a Feje.

1. Az Egyház minden élő sejtje a fejből táplálkozik.

2. Az élő sejtek minden egyike a fej erejéből táplálkozik.

Bef.: Zárjuk le a hasonlatot: az asztalfő is...

4. beszéd: A jóllakott vendégek

Bev.: A terített asztal a gyarapodás eszköze. – Miben gyarapodnak Krisztus vendégei?

1. A földi élet örömeivel.

2. A szellemi élet ambróziájával és nektárjával.

Bef.: Krisztus asztala az ember életét gazdagítja.

*

– A Mester látása

I. beszédlánc címe: Az Úr szeme

Itt arról kellene szólni, hogy Isten a teremtett világ ismerője (hiszen teremtő!) és az embernek, az „Isten képének” küzdelmeit és segítői lehetőségeit is ismeri. Sőt szeretetének kicsordulása folytán az embernek segítője.

1. beszéd: Látja – a nagy világ csodáit

Bev.: Előtte minden nyitott, Ő a mindenség Teremtője.

1. Szavának ereje – a létesülés.

2. Akaratának ereje – a fennmaradás.

Bef.: Ismertessük ezt a mondatot: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28).

2. beszéd: Látja – a teremtett világ belső törvényeit

Bev.: Aki a törvényeket adta, az előtt világos minden rezdülés. – Hogyan látja tehát?

1. Rendelkezésének örök érvényében.

2. És a felettük való uralom teljes birtoklásában.

Bef.: Hangoztassuk, hogy a törvény is szolgál!

3. beszéd: Látja a tudatos embervilág küzdelmeit

Bev.: A világ kincse az ember, akinek küszködése az Isten terve.

1. Mindent tud és lát az Isten.

2. De megsegített küzdelemmel győz az ember.

Bef.: Csendítsük meg ezt a gondolatot: hérosznak gondolja az Isten az embert.

4. beszéd: Látja és adja – a segítség eszközeit

Bev.: Személy az Isten, és így személyes viszonyban áll Vele az ember.

1. A testvéri szeretetet.

2. Az imádó hódolást.

Bef.: Áldó kérés – biztos segítség...

*

II. beszédlánc címe: A Mester látásának hatása

Itt az Evangélium nyomán a Mesterben jelentkező lélektani vonások rajzolandók meg.

1. beszéd: Részvétre gerjed

Bev.: Tanító munkája nyomán nem a fáradtságot, hanem a részvétet látjuk arcán.

1. Résztvevő az éhezők iránt.

2. De figyelmet ébresztő: lelki-éhség iránt.

Bef.: Melegen érző a Mester.

2. beszéd: Segítséget keres

Bev.: Nemcsak fáj a törtség látása, hanem segítséget keres a lelke. – Mit tesz?

1. Tanítványainál érdeklődik.

2. Égi Atyjánál fohászkodik.

Bef.: Állapítsuk meg, hogy emberi és isteni segítséget keresünk.

3. beszéd: Kenyeret tör

Bev.: A kenyeret törő az igazán szerető. – De csak ezt teszi a Mester?

1. Elégítették ki az éhező test.

2. Hogy a csoda nyomán égi eledelt igényeljen a lélek.

Bef.: Szögezzük le: táplálékot kap az éhező, hogy égi Kenyeret vegyen a lélekéhez.

4. beszéd: Örök élet Kenyerét töri

Bev.: A csodás kenyérszaporítás után az égi Kenyér csodás szaporítását ígéri. – Hogyan?

1. Kenyeret adtam testeteknek.

„Jézus akkor fogta a kenyeret, hálát adott és kiosztotta a letelepülteknek. Ugyanígy adott a halakból is, amennyit csak akartak” (Jn 6,11).

2. Kenyeret adok lelketeknek.

„Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

Bef.: Lám ez volt a Mester isteni látásának a hatása.

*

– A csodás kenyérszaporítás körülményei és mellékes mozzanatai

I. beszédlánc címe: A hallgató letelepültek száma

Itt arról lehetne szólni, hogy – a Mindenható előtt figyelmen kívül esik a szám.

1. beszéd: Quid numeros?

Bev.: Értelmezzük a szám jelentőségét...

1. Emberi szem előtt számít.

2. Isten előtt nem számít.

Bef.: Isten a belsőt vizsgálja...

2. beszéd: Quid numerus panis?

3. beszéd: Quid numerus egentium?

4. beszéd: Quid numerus saturatorium?

*

II. beszédlánc címe: Unde panis?

1. beszéd: Omnia ad Deo

2. beszéd: Panis et potus Deo

3. beszéd: Et esca spiritualis

4. beszéd: Et esca aeterna

*

III. beszédlánc címe: Az „étkezés” ideje

1. beszéd: Mindennapi kenyerünket...

2. beszéd: Már harmadnapja...

3. beszéd: És a lélekéhezők mikor egyenek?

4. beszéd: Quotidie!

*

IV. beszédlánc címe: Ahogy az ember kielégül

1. beszéd: Erős a teste

1. Fejlődik.

2. Kiteljesedik.

2. beszéd: Szépül az otthona
1. Kunyhó és barlang – csak védelem.
 2. Művészi ház – igazi otthon.
3. beszéd: Boldog az élete
1. A testi élet kibontakozása.
 2. A lélek harmóniája.
4. beszéd: Fényt lát a lelke
1. Célsillag vezeti a földön.
 2. Diadalsillag ragyog az égen.
5. beszéd: Örök Fény felé tör egész valója
1. Maga a földi élet is égi Fény mellett perreg.
 2. Hát még az égi út mennyire igényli az égi Fényt?!

*

– A kielégülő ember életboldogsága

I. beszédlánc címe: Az Isten asztalának vendégnépe

1. beszéd: A föld asztalánál gyülekezik
2. beszéd: Az égi eledel után is vágyakozik
3. beszéd: Az oltár terítékénél vendégeskedik
4. beszéd: Az Úr örök asztalánál diadalmaskodik

*

– Kezdet és befejezést is ihlető „keretként” álljon még itt egy dogmatikus beszédláncváz

Beszédlánc címe: Kihez küldetett a Mester?

1. beszéd: A „választott nép”-hez
 1. Ő volt őre a kinyilatkoztatásnak.
 2. Ő volt hivatottja a Messiás várásnak.
2. beszéd: Rajta keresztül az egész emberiséghez
 1. Egy család az emberiség.
 2. Egy Megváltó az emberiségé.
3. beszéd: Ő marad az igazi Szöllőtő
4. beszéd: Egyháza lesz „Krisztus misztikus teste”

* * *

B/ rész – c/ csoportja: a napi Szentleckére adott beszédek

A Szentlecke szövege így szól: „Ha tehát meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy (Krisztussal) együtt élni is fogunk. Hiszen tudjuk, hogy a halottaiból föltámadt Krisztus többé nem hal meg, a halál többé nem uralkodik rajta. Halálával ugyanis egyszer s mindenkorra meghalt a bűnnek, életével azonban Istennek él. Ezért ti is úgy tekintétek magatokat, hogy meghaltok a bűnnek, de éltek az Istennek Krisztus Jézusban, a mi Urunkban... Ezért hát, testvérek, nem tartozunk a testnek azzal, hogy test szerint éljünk. Ha ugyanis test szerint éltek, meg fogtok halni, de ha lélekkel megöleitek a test cselekedete-

it, élni fogtok. Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai. Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba, Atya!” Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk” (Róm. 6,8-11 és 8,12-17).

A Szentlecke igen rövid összefoglalását tehát ez a mondat adná: nem tartozunk gyökérzetben a földhöz, hanem kisarjadtunk az égi Atyából. Sőt folytatni lehetne imígyen: Hozzá tartozunk és Hozzá is térünk és Vele élünk. – Lássuk most ezeket a beszédeket egyenként.

Különálló beszédek

1. beszéd: A test emberei

(Erkölcsei beszéd: A testi emberek)

Bev.: Isten tervei szerint test és lélek az ember és így teste és lelke Isten teremtő erejének eredője. Kettős vonalú tehát az életszolgálat, amint kettős az emberről alkotott isteni gondolat. – De kik lesznek hibásak egyoldalúan a test emberei?

1. Akik csak a testért élnek.

Az Isten terve a „test és lélek ember”, tehát szent a test és szent a lélek.

a) Szent a test – az isteni adottságban. Isten műve. „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlénné lett az ember” (1Móz. 2,7). Isten tervei szerinti a rendeltetése: „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra, s uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csúszómászon, mely mozog a földön” (1Móz. 1,26).

b) Szent a test – az isteni hivatásban. Azért mondja az Úr, miután „megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok...” (1Móz. 1,28).

c) De bűnre csábító a test az egyoldalú ösztönös kiélésében. Lett légyen ez – étel-ital kilengés vagy pusztán érzéki hullámigénylés. – A cél ellen dolgozók – az ösztönös emberek csoportját alkotják.

2. Akik a testtel el is pusztulnak.

De mivé alakul a teljesen testi élet? Az Írás mondja: „Ha ugyanis test szerint éltek, meg fogtok halni” (Róm. 8,13). – És ennek jelentősége?

a) A „testi ember” földi élete is elpusztul... (Lásd: a testi betegségek a kiélt embert nyomorítják legjobban!)

b) A „testi ember” lelki élete pedig – lelki halál. Érthető is ez a megállapítás. Az elhasznált élet-energiák a pusztulás felé sietnek. De egyenesen mondja is a Mester. Ugyancsak ismétli az apostol: „sem fajtalan, sem tolvaj, sem kapzsi, sem részeges, sem átkozódó, sem rabló nem részesül Isten országában” (1Kor. 6,10).

Bef.: Aki a testnek él, az nem a lélek embere. Isten pedig szellem és a lélek emberének örök boldogsága.

2. beszéd: A test szerint élünk

(Erkölcsei beszéd: A testi hajlamok ereje)

Bev.: Akit az Isten a földre küldött Isten képnek, annak életében mindig szerepet fog találni a test ereje. – De ne félj ettől, ember! – Miért?

1. Krisztusban győzedelmesek vagyunk!

Az Úr Jézus kegyelme azt jelenti számunkra, hogy az ösztönvilág felett győzedelmes lehet az ember. – Mi módon?

a) Az isteni tervek szerint éli az életét. Úgy egyéni életbontakozásban, mint az emberiség szolgálatában. Táplálkozik, hogy éljen. Ösztönélet szentségét éli, hogy életet fakasszon. Itt mindenütt az isteni cél a diadalmas erő.

b) Másodrendűvé teszi az életélvezet „mellézkörejét”. Ez az életszolgálatban az élvezet jelentkezése. A kíséret nem lehet alaphangja a zeneműnek. Csak színezi és aláfesti a nagyszabású elgondolást és étetmüvet.

2. De hajlamban testiek maradtunk.

a) Ez nem elesettség jele, hanem az életkettősség elemi lendülete. Ne féljünk tehát az ösztön igényeskedő hangjától. Ez az Isten tervein alapuló, nagy célokat szolgáló volta miatt megmarad. Csak maradjon lendítő erő, de ne legyen kielégülést követelő hatalom.

b) De igen is rettegünk attól, hogy látszatban lettünk Krisztuséi, de valóban az ösztön rabjai. Jól jegyezd meg: „Ezért hát, testvérek, nem tartozunk a testnek azzal, hogy test szerint éljünk” (Róm. 8,12). Ez ugyanis ellene mondana az apostol tanításának, amely erősen figyelmeztet: „Ha ugyanis test szerint éltek, meg fogtok halni, de ha lélekkel megölititek a test cselekedeteit, élni fogtok” (Róm. 8,13). Krisztus lekötözöttjei éljenek valóban Krisztus szerint.

Bef.: Ha Isten képmásai vagyunk, akkor az Isten törvényei szerint éljünk.

3. beszéd: A győzelmes ember

(Erkölcsei beszéd: A diadalmas ember)

Bev.: Milyen ösvényt taposson a Krisztusban győzedelmeskedni akaró ember? Azt is kérdezhetném, mi jellemezze ennek az embernek életét?

1. Kemény harc a testiséggel szemben.

Az ember élete általában harc és küzdelem. „Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1). – Miért?

a) Mert Isten hősnek és diadalmasnak gondolta az embert. – A „nyárspolgár” nem isteni típus.

b) Mert az életszolgálat szent művének küzdelmes élet az előzménye és kísérője. – Már a felkészülés ifjúkori ideje nagy küzdelmet igényel. Majd az élet szent családi körében való hűség ugyanezt igényli. Végül az önzetlen és sok áldozatot igénylő házaselet ugyanezt követeli. Családtartás.

2. Győzelem – a lélek kiteljesülésben.

De a harcnak célja mindig a győzelem. – Minek kell győznie az ember életében? Elemi felelet: a léleknek. De miben jelentkezik ez?

a) Legyen életmozzanatában döntő a fegyelmezett célratörés. Testi életben is. Előkészületben a tiszta vér diadala. Életszolgálatban a tiszta házaselet élése.

b) Legyen élettartalmában diadalma – a szellemi élet szolgálata. Lehet ez természetes. Ez kezdet. De legyen ez természetfeletti: ez befejezés.

Bef.: Milyen ösvényt taposunk? Tanulj a Mestertől, aki ezt mondja: „A szűk kapun lépjétek be! Tágas a kapu és széles az út, mely a pusztulásba visz...” (Mt 7,13).

4. beszéd: Kik az Isten fiai?

(Dogmatikus beszéd: Az Isten fiainak élete)

Bev.: Istent ugyan Atyánknak mondja az Írás. De kérdezem, ki mondhatja magát Isten fiának? A mai Szentlecke szerint ki mondhatja magát Isten fiának?

1. Akik veszik az isteni természet ajándékait.

Az első feltétel tehát Isten különös ajándékának vétele, majd az isteni ajándékkal élők együttese.

a) Feltáru az ég, hogy isteni kegyelmet adjon. Isteni természetben való részesezés: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

b) Felnyílik a lélek, hogy befogadja az Isten kegyelmét. Ez már odafordulás; szinte azt mondhatnám: első emberi lépés. Olyan **élő hit**, amelynek eredménye: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

2. Akik életté teremtik az Isten égi ajándékát.

Az első előkészület. Az is mondható: az Isten közeledése az ember felé. – És mi az ember lépése?

a) A befogadott kegyelemmel élni. „Különb, testvérek, örüljétek, tökéletesedjétek, buzdítsátok egymást, legyetek egyetértők, éljétek békében. Akkor veletek lesz a szeretet és a béke Istene” (2Kor. 13,11).

b) Isteni erők dohognak bennünk, hogy azok erejével isteni életet alakítsunk: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). Így isteni élet, isteni képének tökéletesedése alakul bennünk. Így lesz valóság reánk nézve is ez az isteni ígért: „Tudjuk, hogy az Istent szeretőknek minden javukra válik, azoknak, akiket rendelése értelmében (szentségre) hívott” (Róm. 8,28).

Bef.: Végeredményben így kell Szt. Pállal hinnünk: „Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai” (Róm. 8,14).

5. beszéd: Kik a test halottai?

(Dogmatikus beszéd: A lelki halottak)

Bev.: Az Isten gondolata az ember végnélküli élete. Erre kell törnie a föld emberének. – De kik záratnak ki ebből az életből?

1. Akik a test szerint élnek.

„Ha ugyanis test szerint éltek, meg fogtok halni, de ha lélekkel megölitek a test cselekedeteit, élni fogtok” (Róm. 8,13). – Figyeljünk az isteni igazságra.

a) A testi élet törvényei szerint élni helyes. Ezt megszenteli az Isten adta életterv.

b) De a test törvényei szerint tobzódni, bűnös visszaélés. „Ha ugyanis test szerint éltek, meghalok” (Róm. 8,13). Ez szembemenés az Úr rendelkezésével. Ezt élni annyi, mint bűnökben élni. Az „élet törvénye” maga is pusztulással (testi és lelki nyomor) büntet.

2. Azok lélekben meghalnak.

A test túlbujánzó élete a lélek halálának jelzése.

a) Először elcsendesedik a lélek szava... A bűnös élet eltompítja a lélek finom szavát.

b) Azután eldurvul az ember élete. – Szinte csak a „d” dúr élethangokra rezdül.

c) Végül a kegyelmi erők ereje elvész, és a Sátán hangja a domináns (moral insanity). Mit jelent ez? Halott a lélek.

Bef.: És véglegesen így van ez? – Sajnos igen! Aki a testnek él, az örök ítéletben is hallja: meghalt a lélek.

6. beszéd: Mit adott nektek Krisztus?

(Dogmatikus beszéd: Krisztus ajándéka)

Bev.: Isten Egyszülöttje járt és jár köztünk. Vajon szóró kézzel szórja-e isteni adományait? Magunkat vizsgáljuk és kérdezzük: mit adott nekünk az Úr Jézus?

1. Nektek adta a lélekszabadság kegyét.

Az isteni tanítás szerint az emberi élet legnagyobb kegye – az Istennel élés biztosítása. Vajon hozzásegített-e ebben Krisztus?

a) A megváltás kegyét adta. Eredendő bűn és személyes bűnmegváltásra kell gondolni. „Hiszen tudjátok, hogy nem múlandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódotokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

b) Az önmegváltással – a lélekszabadság kegyelmét biztosította. De ezt Krisztus hozta. Szabaddá lehettünk a bűntől és a bűnös szokásoktól. Szabaddá lehettünk a lélek kiteljesülésének fokozati kialakulásában.

2. Nektek adta – a gyermekké fogadás Lelkét.

A megváltás egyrészt megtisztulást, másrészt újjászületési lehetőséget mutat. Ez is isteni ajándék. De miben jelentkezik ez szinte a csúcsponton?

a) Az istenfiúság kegyelmében. „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk” (Róm. 8,16). Ez tárgyi ajándék.

b) Az Istennel való örök élés ajándékában. Ez alanyi étellel kidolgozandó végnélküli boldogság. A földön így érvényesül: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). Az égben ez valósul: „Ma még csak tükörben homályosan látunk, akkor majd színről-színre.

Most töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: Isten Egyszülöttje ilyen bőséges szóró gesztussal jár közöttünk. Boldog, aki érti és felfogja az isteni kegyelmet.

7. beszéd: Mi lett az Ő legnagyobb kegyelme?

(Dogmatikus beszéd: Az istenfiúság kegye)

Bev.: És az Úr Jézus adományai között melyik a legnagyobb?

1. Isten fiaivá alakított a földön.

Az Ő legnagyobb kegye: Isten fiává tett. Ez olyan tárgyi átalakítás, amely már a földön is megemel és boldogít.

a) A földön csak járunk. „És bölcsességeddel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2).

b) De Isten fiai vagyunk. „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk” (Róm. 8,16). „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). – Ennek tudata: életboldogságunk alapja.

2. Örökösévé emelt az égben.

Az isteni kegyelem a földön is kincs. Miért? Mert isteni életet termel. – De az örök életbe is átcsap-e az isteni kegy?

a) Ha fiai vagyunk?... Pedig vagyunk! „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Ez – kegyelmi ontológia.

b) Akkor örökösei is vagyunk. Valóban vagyunk! „Ha pedig fiai, akkor örökösei is; Istennek örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk” (Róm. 8,17). – Ez szinte jogi élettartalom. Ami az övé, az a miénk. És sohase fedjük: személyes birtoklással.

Bef.: Mi tehát az Úr Jézus legnagyobb ajándéka? – Az ember istenfiúsága a földön és Isten örökös társa az égben.

8. beszéd: A Lélekvétel liturgiája

(Dogmatikus beszéd: A Szentlélek vétele)

Bev.: Hogyan vesszük a Szentlelket? – Apostolainak Krisztus Urunk küldötte. – És nekünk hogyan adja?

1. A megszentelő kegyelem csodájával.

Az Úr Jézus távozása előtt ígéri a Szentlelket, Aki majd betölti az emberek lelkét.

a) Micsoda a kegyelem? A kegyelem maga a Szentlélek. A természetfeletti kegyelem isteni természetben való részesedés. „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásuk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). A Szentlélek a kegyelmek sugárzója. A kegyelem közlője és a lélek ihletője a Szentlélek.

b) Ki veszi az isteni kegyelmet? Az „újjászületett” ember a „Szentlélek templomává” lép, és így vele él az Úr Lelke.

2. A bérmálás szentségének kiszolgáltatásával.

Reánk vonatkoztatva – ez látható és gyakorlati módszer.

a) Felveszi e szentséget a serdülés felé törő.

b) Hogy erős legyen a hit szerinti életre törő. Mindenkit erősít a Lélek; azért adja mindenkinek az Egyház.

Bef.: Mesterünk mindenkinek ígérte. Apostolainak pünkösdje lett, nekünk a bérmálási napon virrad az élet pünkösdje.

9. beszéd: Az Egyház tanúságtétele a Lélek vételéről

(Dogmatikus beszéd: A Szentlélek kiáradása)

Bev.: Egyházunk tanítása, hogy mi is vesszük a Szentlelket. A hét szentség egyike a bérmálás. – Hogyan jut lelkünkbe a Szentlélek?

1. A bérmálás szentsége közvetíti.

A Szentlélek erejét vennünk kell.

a) Krisztus alapján – az apostolok veszik és közvetítik. Ez a pünkösöd vétele.

„Majd pedig szétoszló, tüzes nyelvek lobbantak föl előttük és leereszkedtek mindegyikükre. Valamennyien elteltek Szentlélekkel” (Ap.Csel. 2,3). – Egyik-másikról így emlékezik meg az Írás: „Megkaptátok a Szentlelket megtéréstök után?” – kérdezte tőlük. „Még csak azt sem hallottuk, felelték azok, hogy van-e Szentlélek” (Ap.Csel. 19,2). „Mikor pedig Pál rájuk tette kezét, leszállt rájuk a Szentlélek, nyelveken kezdtek beszélni és prófétáltak” (Ap.Csel. 19,6).

b) Az Egyház tanítása szerint a bérmálás szentsége juttatja lelkünkbe a Szentlélek kegyelmét. Ez a

szentségi közvetítés. Írásunk hivatkozik reá a Cselekedetekben. „Mikor érkezett pünkösöd napja, mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen. Hirtelen, mintha csak heves szélvész közeledett volna, zaj támadt az égből és egészen betöltötte a házat, ahol összegyűltek... Valamennyien elteltek Szentlélekkel és különféle nyelveken kezdtek beszélni, úgy amint a Szentlélek szólásra indította őket” (Ap.Csel. 2,1-2 és 4).

c) A püspök kézrátétele lelkünkbe önti. Kettős szentségben vesszük. A bérálásban – mindenki; az egyházi rend felvételekor – a hivatottak. Előbbi – a hithű élethez; a második vonalon a lelkek szentelésének istenivé nemesítésére.

Bef.: Mi is kapjuk, csak éljünk vele!

10. beszéd: Az istenfiúság öntudatának nevelő értéke

(Pedagógiai beszéd: Az istenfiúi öntudatunk)

Bev.: Ki lehet nagyobb öntudatú, mint az, aki magát Isten fiának tudja? Mit ad nekünk ez a tudat?

1. Megemmel – értékben.

Valami módon igazság az, hogy minél nagyobb tudom magamat, annál törtetőbb az élet.

a) Letöri a kisebbségi érzést (Minderwertigkeitsgefühl). Ez a nagy öntudat első eredője. Lényegében azt hirdeti: nem vagyok az élet „senkifia”, hanem Krisztus „megváltottja”. Tudván, hogy „nem romlandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg örökölt, értéktelen életmódokból, hanem az ártatlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

b) Megemeli az önbecsülést. Ez azután a második lépcsője. Sőt azt súgja: a világ Atyjának – gyermeke vagyok. „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk” (Róm. 8,16). A világ urává tett a Teremtő, Isten fiává nemesített a Megváltó.

2. Felajzza lelkünket tevékenységre.

Az ihlet emel és buzdít. De a nagy érték tudata és a nagy elhivatottság érzése állandó feszülésben tartja a lelket.

a) Mindig tovább és tovább sürget. „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ne a földiekre” (Kol. 3,1).

b) Mindig nagyobb és nagyobb tettekre izzít. „Különben, testvérek, örüljétek, tökéletesedjétek, buzdítsátok egymást, legyetek egyetértők, éljétek békében. Akkor veletek lesz a szeretet és a béke Istene” (2Kor. 13,1).

c) Végül az isteni élet merész útra vezet. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Íme! Így lesz nevelő erő az ember fenséges öntudata és önértékelése.

* *

Beszédláncok

Most szinte csak minta erejéig néhány beszédláncot közlünk vázlatosan. A főcél az volna, hogy a Szentlecke gondolatait egységes rendszerbe fogva is példázzuk...

I. beszédlánc címe: A testiség rabláncán

Tárgyunk volna annak a kimutatása – a Szentlecke alapján –, hogy a testiség bűne **rabságba** taszít.

1. beszéd: Venus birodalmában

Bev.: „Tannhäuser” opera példája...

1. Csak az élvezeteket követeli.

2. Végül az élet felsőbb igényeit eltemeti.

Bef.: Rabja lesz a testnek.

2. beszéd: Az ösztön uralma alatt

Bev.: Parsifal – Klingsor várában...

1. **Látszatban örömöket kínálgat.**
 2. **Valóságban lélekmegtörést okoz.**
- Bef.: Távoly marad – a szent Grál.

3. beszéd: A kórházak ágyán

Bev.: Itt a bűnök eredménye, a betegek lelkiállapota színezendő...

1. **Mivé lettem?**
2. **Mivé leszek?**

Bef.: A lelkiismeret mardos.

4. beszéd: A haláltánc vége

Bev.: Zichy M. képe: a „haláltánc”...

1. **Tobzódva táncol a bűnös.**
2. **Örök szakadékba zuhan a szerencsétlen.**

Bef.: A vakmerő élet végül is örök pusztulásba hull.

*

II. beszédlánc címe: A lélek szárnyalása

A második beszédlánc azt fejtegesse: hol és hogyan tud magasba röppenni az ember élete?

1. beszéd: A „tisza látás” csodavárában

Bev.: Látni kell – Isten kegyelmének fényével. – Mit kell látnunk?

1. **Az Isten adta nagy elhivatottságot.**
2. **És az Isten adta eszközök valóságát.**

Bef.: Így elindulhat az ember.

2. beszéd: A szent érzések birodalmában

3. beszéd: A lélekszolgálat hullámaiban

4. beszéd: Az égi szolgálat magasságában

*

III. beszédlánc címe: Az ember értékének tanúskodója

Ez a beszédlánc azt szolgálja, hogy Isten szava szerint értékesíttessék az ember.

1. beszéd: A próféták szava

2. beszéd: Krisztus szava

3. beszéd: A Szentlélek tanúskodó szava

4. beszéd: Az égi Atya ítéletet mondó szava

* * *